

Lektorbladet

Per Thorvald Larsen
Ansvarlig redaktør

CleMET fester grepet?

Det var ikke overskrifter i avisene da Utdanningsdirektoratet startet sitt arbeid den 15. juni samtidig som Læringscenteret gikk over i historien. Dette er likevel en skolehistorisk milepæl som markerer et viktig steg på veien mot en sterkere statlig styring av skolens innhold. Paradoksalt nok skjer dette bare en drøy måned etter overføringen av forhandlingsansvaret fra Staten til KS fra 1. mai. Ser man de to hendingene i sammenheng, er summen snarere mer enn mindre makt til Staten i styringen av norsk skole.

Skiftende statsråder har helt fra tiden med Rådet for videregående opplæring (RVO) og Grunnskolerådet sett at det har eksistert styrende, selvstendige fagmiljøer som delvis har levd sine egne liv. Gudmund Hernes tok et avgjørende steg i å styrke den direkte statlige styringen ved å legge ned rådene. Men fagmiljøene i rådene har overlevd på egne premisser. Læringscenteret ble aldri hva politikerne ønsket. I stedet for klar styring av skolen fikk vi svevende reformpedagogiske rundskriv som bokstavelig talt ikke tålte dagens lys – de måtte trekkes tilbake. CleMET innså raskt at skulle hun ha sjanse til å få gjennomført en utdanningsreform måtte et nytt redskap til – et Utdanningsdirektorat med klare fullmakter uten et selvstendig styre.

Utdanningsdirektoratet får få sine sjanser til å vise at de er et nytt og bedre styringsorgan for norsk skole. Direktoratet skal ha klare tilsynsfunksjoner som kan begrense den innflytelsen et selvbevisst KS kan ønske seg i skolesektoren. KS kan gjennom en dårlig arbeidstidsavtale ødelegge for den nye reformen. Hvordan skal direktoratet fremme Kultur for læring dersom KS ikke gir lærerne gode arbeidsforhold?

Spørsmålet er så om vi skal føre på en tabbekvote to av de første beslutningene som Utdanningsdirektoratet har tatt. Beslutningen om i praksis å frita et halvt årskull Oslo-ungdom for nynorskopplæring, kan sees som å gi etter for en kampsak i Oslo vest siden 1950-årene og som ren Høyre-politikk. Det er derimot vanskelig å se den faglige begrunnelsen. Ikke noe annet vedtak kunne klarere vise hvem som i praksis har det siste ordet i en hjertesak for Høyre, nemlig Kristin CleMET.

Utdanningsdirektoratet lover åpenhet omkring de nye læreplangruppene og at hemmelighetskremmeriet fra Gudmund Hernes' tid ikke skal gjenta seg. Oppnevningen av læreplangruppene vitner derimot mer om gammel maktarroganse enn ny åpenhet: Vi har ikke fått noen begrunnelse for hvorfor disse personene er valgt ut. Kandidatene fra de sterke fagmiljøene i Norsk Lektorlag slapp ikke gjennom nåløyet. Det er også påfallende hvor dårlig allmennfaglig studieretning i videregående skole er representert. I læreplangruppene for norsk og matematikk ser vi for eksempel bare ett navn fra videregående skole.

Utdanningsdirektoratet får få sin sjanse til å vise at det er en skute som kan styre etter den nye kursen for norsk skole som stortingsflertallet vedtok den 17. juni. Men da er det viktig mannskapet på skuta ikke helst vil seile videre etter den gamle kursen fra Gudmund Hernes som gav Norge dårlige plasseringer ved internasjonal skolesammenlikning. Og ansvaret for at dette skal gå bra, har rederen selv – Kristin CleMET.

Per Thorvald Larsen

►► Dårlig arbeidsforhold på Nesodden vgs.

►► Fokus på fysikkfaget

►► Gode råd for å unngå skader på hytta

Reportasjer og artikler:

Petter Skarheim:

- Utdanningsdirektoratet er noe nytt! 4
- Eva Først: - Ingen endringer for eksamen i 2005 6
- Hva er Utdanningsdirektoratet? 9
- Dårlig arbeidsrom før lærerne på Nesodden vgs 10
- Norsk Lektorlag trekker seg fra arbeidstidsutvalg.
Av Gro Elisabeth Paulsen 12
- Gode råd for å unngå skader på hytta.
Av produktsjef Per Kristian Ek 25
- Færre unge lærere 29

Fagtorget:

Nye læreplaner i naturfag og biologi:

- Nå igjen? Av Marianne Sletbakk 14
- Fysikkprosjekt på Asker vgs 16
- Morten Trudeng: - Langt flere elever bør velge fysikk . . . 17
- Hva skjer med matematikkfaget? Av Sigrid Skogan 18
- Sylfest Lomheim: - Samnorsktanken lever framleis!
Fra Norskseminaret i Førde 21

Organisasjonsstoff:

Fra Sentralstyret: Kultur for læring.

- Av Helge Bugge Eriksen 9
- Pensjonistene i Norsk Lektorlag 30

Faste spalter:

Gjestetorget: En skole med eleven i sentrum.

- Av Carl I. Hagen 24
- Tid for bok 27
- Minneord: John Skjæran 28
- Fra dagboka 32

Forsidebildet: Foto Øivind Larsen

LEKTORBLADET

Magasin for fag,
skole og utdanning
Utgitt av Norsk Lektorlag
Nr. 6 - Nov. 2004 • 3. årgang
ISSN: 1503 - 027X

Keysers gate 5, 0165 Oslo
Tlf. 23327994
Fax 23327990
E-post:
lektorbladet@norsklektorlag.no

Ansvarlig redaktør:
Per Thorvald Larsen
Telefon: 48263310

Fast spaltist:
Anne Lise Jomisko

Årsabonnement: kr. 280,-

Annonser:
Gunn Dyrøy
Media Bergen AS
Logemannsgården,
C. Sundts gate 51, 5004 Bergen
Tlf: 55540800
Fax: 55540840
E-post:
gunn@mediabergen.no

Design & trykk:
Flisa Trykkeri AS
ane.marte@flisatrykkeri.no
www.flisatrykkeri.no

Utgivelsesplan 2004:
7/04: 15.12 Materieffrist: 20.11

Redaksjonen avsluttet: 21.10

Direktør Petter Skarheim:

- Utdanningsdirektoratet er noe nytt!

Mange hadde ikke lært navnet på Læringscenteret før det ble nedlagt fra 1.juni 2004, og Utdanningsdirektoratet oppsto i Læringscenterets bygg i Kolstadgata rett overfor T-banestasjonen på Tøyen i Oslo. Direktør Petter Skarheim i Utdanningsdirektoratet tar imot Lektorbladet på sin beskjedne, åpne kontor plass i 7. etasje – i et felles arbeidsrom der det knapt er bedre plass enn på et gjennomsnittlig lærerarbeidsrom. Skarheim benekter i dette intervjuet at det var eksamensfadesene som bidro til avviklingen av Læringscenteret. Han begrunner i intervjuet hvorfor Norsk Lektorlags kandidater ikke kom med i læreplangruppene, og lover full åpenhet i prosessen med nye læreplaner. Han bebuder en opprydning i den statlige nettinformasjonen om skole spørsmål, og benekter at Utdanningsdirektoratet skal eksperimentere med eksamen på egen hånd uten politisk klarering.

 Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norskulektorlag.no

- Hva er det som er nytt i Utdanningsdirektoratet sammenliknet med Læringscenteret?

- Læringscenteret var i sin tid en sammenslutning av flere enheter innen den sentrale utdanningsadministrasjonen. Nå tar man et skritt videre ved at man inkluderer hele det statlige spesialpedagogiske støttesystemet og overfører ytterligere oppgaver fra departementet (UFD). Det som gjør at det blir sterkere direktoratpreg, er at vi har fått overført juridiske og økonomiske oppgaver fra departementet, bl.a. sterkere ansvar for forvaltning av friskoler og sterkere ansvar for læreplanutvikling.

LÆRINGSSENTERET VAR IKKE FOR EGENRÅDIG

- Var grunnen til omorganiseringen at Læringscenteret hadde fått en for selvstendig rolle i forhold til departementet - at det i for stor grad levde sitt eget liv?

- Nei. Vi har hatt en systematisk gjennomgang av arbeidsoppgaver, roller og ansvar, bl.a. bygget på erfaringer gjort i Læringscenteret og har kommet fram til en ny modell som vi tror vil fungere bra.

- Er det bare Læringscenteret som har skiftet navn?

- Det er det ikke. Mange av Lærings-

senterets oppgaver finnes i det nye direktoratet, men i tillegg får vi de nye arbeidsoppgavene som jeg alt har nevnt. Videre har vi fått den sentrale oppgaven med embetsstyringen av fylkesmennenes utdanningsavdelinger overført fra departementet.

- Men er da Utdanningsdirektoratet mer eller mindre selvstendig enn Læringscenteret overfor departementet?

- På den ene side har vi fått delegert en god del forvaltningsmyndighet der vi fatter avgjørelser på selvstendig grunnlag, selvsagt innenfor lover og forskrifter. På den annen side har vi oppgaver der vi skal iverksette politikk vedtatt av

«Trivs best i öppna landskap». Bare den fine stolen og skrivebordet viser at direktør Petter Skarheim i Utdanningsdirektoratet ikke er på et lærer-arbeidsrom. Foto: P.T.L.

Storting og regjering, og vi må forholde oss til de rammene de politiske myndighetene setter.

- Hva er det så som blir igjen av arbeidsoppgaver til Departementet?
- Departementet skal ha det overordnede ansvaret, legge rammebetingelser for sektoren og i større grad være sekretariat for den politiske ledelsen. De operative oppgavene skal ligge hos oss.

EKSAMENSROTET FELTE IKKE LÆRINGSSENTERET

- Men enda en gang om bakgrunnen for at denne omorganiseringen skjedde akkurat nå: Var det ikke eksamensfadesene som gjorde at man ville sette en strek over Læringscenteret og begynne med blanke ark med et nytt direktorat?
- Nei, slett ikke. Bakgrunnen var at Departementet hadde et prosjekt som het "Skolen vet best". I dette prosjektet ble alle styringsvirkemidler i forhold til skolen gjennomgått, og det ble foreslått

en rekke tiltak. I samme prosess gikk man igjennom utdanningsadministrasjonen og kom fram til forslaget om Utdanningsdirektoratet. Det har ikke vært en reaksjon på at noe fungerte dårlig, men man ville ha en klarere arbeidsdeling og rollefordeling mellom departement og ytre etat

FULL ÅPENHET I LÆREPLANARBEIDET!

- Så til læreplanarbeidet som nå er satt i gang. Hvorfor kom ingen av de kandidatene som Norsk Lektorlag hadde foreslått, med i læreplangrupper? Mange medlemmer av Norsk Lektorlag lurer på dette.
- Vi fikk inn forslag på ca. 1000 navn. Det var derfor over 900 av de foreslåtte som ikke kom med. Utvalgsprosessen har verken vært en søknadsprosess eller en avveining av partsrepresentasjon. Det har heller ikke vært noen vurdering av at ikke ville ha med noen som var foreslått av Norsk Lektorlag og heller ingen underkjenning av disse kandidatene.

- Det har vært sagt at det denne gangen skal være åpenhet i arbeidet med nye læreplaner, i motsetning til under Gudmund Hernes, da det meste foregikk i hemmelighet.

- Vi tar sikte på en stor grad av åpenhet. Det skal være en kommunikasjonsplattform på Skolenettet der man skal kunne følge læreplangruppenes arbeid, og hvor man skal kunne komme med ulike innspill. Men det har tatt litt tid å få dette i orden rent teknologisk.

FLERE ÅR MED ETTERUTDANNING

- Når trer reformen i kraft?
- Det blir avgjort i nær framtid om det blir fra skoleårets begynnelse i 2006 eller 2007.
- Hvordan blir det med etterutdanning av lærere?
- Etterutdanningen skal skje gjennom en 3-4 års periode. Det blir utarbeidet en strategi for kompetanseutvikling, som vil være relatert til nye læreplaner.

Midlene blir kanalisert lokalt. Den enkelte kommune og fylkeskommune skal utarbeide tiltak.

OPPRYDNING PÅ NETTET

- Hva med nettinformasjonen? Mange synes det er vanskelig å vite hva man kan finne hvor på nettet når det gjelder informasjon om skole.

- Vi er i ferd med en radikal opprydning. En arbeidsgruppe som er ledet av departementet, skal lage en samlet nettstrategi for skolesektoren. Vi har satt i gang en intern prosess for å se på våre nettsider. Vårt fokus vil være på brukerne, og at brukerne skal ha lett tilgang til offentlig informasjon.

- INGEN SPYDSPISS FOR MODERNE EKSAMENSFORMER

- Mange oppfattet Læringssenteret som en spydspiss for moderne eksamensformer basert på reformpedagogisk tankegang. Skal det forsette slik i Utdanningsdirektoratet?

- Sikkert ikke uten grunn har eksamen og vurdering vært et politisert område. Dette er ikke noen lett arena å bevege seg på. Det er et internasjonalt tungt fagfelt. Vi må ta to hensyn: En målsetting må være at vurderingsformene skal støtte læringen. En annen målsetting skal være at vurderingen selekterer for høyere utdanning. Det finnes ingen internasjonal konsensus for at den ene eller den andre vurderingsformen er den beste. Vi i Utdanningsdirektoratet ønsker at vi i Norge skal være faglig på høyden internasjonalt. Men vi kommer ikke til å sette i gang store eksperimenter uten at det er

politisk forankret. I forbindelse med at det utarbeides nye læreplaner, vil også vurderingssiden bli gjennomgått.

UTDANNINGSDIREKTORATET SKAL VÆRE SYNLIG

- Til slutt: Tror du at Utdanningsdirektoratet blir en synlig eller usynlig del av det byråkratiet som Staten er?

- Utdanningsdirektoratet ønsker å være en synlig medspiller i kvalitetsutviklingen av norsk grunnopplæring innenfor den rollen som Staten skal ha. Vi skal være med på å legge rammebetingelsene, være støttende og produsere kunnskap om utvikling og innhold, sier direktør Petter Skarheim til slutt før han velvillig stiller opp til fotografering på sin kontorplass – som knapt er større enn en av de lærerarbeidsplassene som mange lærere er misfornøyde med.

Direktør Eva Først i Utdanningsdirektoratet:

- Ingen endringer for eksamen i 2005

- Etter behandlingen av Stortingsmelding nr. 30 i Stortinget forbereder vi nå innføringen av den nye skolereformen. Den første konkrete oppfølgingen er utarbeidelsen av nye læreplaner. Dette arbeidet er godt i gang. På grunnlag av læreplanene vil vi ta stilling til hvordan vurderingen blir i fremtiden. Det er derfor ikke naturlig å gjøre endringer i eksamen i 2005, sier direktør Eva Først til Lektorbladet. – Vi er fornøyde med at eksamen både i 2003 og 2004 ble teknisk godt gjennomført. Det gir oss et løft med tanke på å gå videre på en positiv vei. Vi føler at vi fant gode løsninger. Men hvordan eksamen blir seende ut når reformen trer i kraft, vet vi først når et større utredningsarbeid er ferdig, sier Eva Først til Lektorbladet før hun forsvinner inn i det åpne kontorlandskapet der ledelsen i Utdanningsdirektoratet holder hus.

Direktør Eva Først. Foto: P.T.L.

Petter Skarheim,
direktør i
Utdannings-
direktoratet

Foto: P.T.L.

Utdanning: Siviløkonom

Yrkeserfaring

Finansdepartementet fra 1987 til 1998,
Finansavdelingen

- Sosial, helse, trygdeøkonomi, kultur, utdanning, kommunal økonomi, overføringsordninger
- Nestleder i Finansavdelingen
- Sekretariatsleder Buerutvalget som utredet kompetansereformen 1996-97

Ekspedisjonssjef i Utdanningsdepartementet fra 1998

- Sekretariatsleder Kvalitetsutvalget 2002-2003
- Prosjektleder "Gjennomføringsprosjektet" 2003-2004

**Eva Først, område-
direktør
for analyse og
vurdering**

Foto: P.T.L.

Utdanning:

Cand. philol. fra Universitetet i Oslo
Diverse delutdannelse i ledelse og språk fra Sverige, Norge, Tyskland og USA

Yrkeserfaring:

- Universitetslektor (vikar) ved Germanistisk institutt UIO
- Stovner vg. skole (lærer og studieinspektør) 1980-1987
- Manglerud vg. skole (rektor) 1988-1995
- Fagerborg vg. skole (rektor) 1995-2001
- Skolesjefen i Oslo (skoleinspektør for avd. for vg. skoler og voksenopplæring, delprosjektleder for omorganiseringsprosjektet i Osloskolen, og områdedirektør) Læringscenteret (avdelingsdirektør i Seksjon for vurdering)

Hva er Utdanningsdirektoratet?

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet dette faktastoffet om direktoratet for Lektorbladets lesere. Ønsker du å ha oversikt over direktoratets virksomhet, ta vare på disse sidene!

Vi takker Utdanningsdirektoratet for velvilje! *Red.*

Bakgrunnen for opprettelsen av Utdanningsdirektoratet

Det foreligger en rekke bakgrunndokumenter for omorganiseringen av Læringscenteret til Utdanningsdirektoratet. Moderniseringsprosjektet/Skolen vet best, rapporten "Helhet og sammenheng", NOU 2002:10 "Førsteklasses fra første klasse", St.prp. nr. 65 (2002-2003) jf. Innst.S.nr. 260 og Statskonsults notat 2002:6 "Modernisering av den norske departements – direktoratsmodellen.

Formålet med opprettelse av Utdanningsdirektoratet fremgår slik i St.prp. nr. 65 (2002-2003) og senere i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2003-2004):

"Etableringen av direktoratet er et ledd i å forbedre den statlige utdanningsadministrasjonen og inngår i en samlet strategi for kvalitetsutviklingen i grunnopplæringen."

Utdanningsdirektoratet er en fusjon mellom:

- Læringscenteret – som hadde ca. 120 ansatte.
- Sentraladministrasjonen i det statlige spesialpedagogiske støttesystemet - Statped – ca. 20 ansatte.
- Overføring av oppgaver og ansatte fra departementet ca. 20-25 ansatte.

Målet med omorganiseringen av Læringscenteret er:

- Klarere arbeidsdeling mellom departement og direktorat er en del av Regjeringens moderniseringsprogram.
- Skoleeier har ansvar for kvalitet og læringsutbytte. Det nye systemet er organisert rundt skoleeier
- Direktoratet har en mer tydelig og aktiv rolle som utøvende organ
- Direktoratet har et tydelig og delegert oppfølgingsansvar for statlige virkemidler.
- Departementet skal på sin side ha hovedfokus på rollen som sekretariat for politisk ledelse.

Hovedoppgaver for Utdanningsdirektoratet

- Vurdering og analyse
- Utvikling, veiledning og støtte
- Tilsyn og forvaltning
- Kunnskapsspredning

Vurdering og analyse

- Måltrettet kvalitetsutvikling krever at læreren, skolen og skoleeieren har kunnskap om nåsituasjonen.
- Vurderingssystemet vil være statens viktigste virkemiddel innenfor opplæringssektoren for å vurdere og analysere kvaliteten, drive politikkutforming og iverksette tiltak.
- Eget nettsted; Skoleporten:
 - nasjonale prøver, elevinspektørene, brukerundersøkelser, komparative analyser, internasjonale tester og forskning.

Utvikling, veiledning og støtte

- Kvalitetsvurderingssystemet vil bidra til å målrette og styrke utviklingsarbeidet på skole-, skoleeier- og nasjonalt nivå.
- Utdanningsdirektoratet får styrket sine utviklingsoppgaver ved at ansvaret for konkret utforming og oppfølging av utviklings- og kompetanseutviklingsmidler legges til direktoratet

Tilsyn og forvaltning

- Tilsynets overordnede formål er både kvalitets sikring og – utvikling.
- Det nasjonale vurderingssystemet er en viktig del av grunnlaget for et effektivt og målrettet tilsyn.
- Forvaltning av økonomiske virkemidler vil bli delegert til direktoratet, herunder tilskuddsordninger (inkludert tilskuddene til frittstående skoler).
- Direktoratet vil få et ansvar for å utarbeide forskrifter med skolefaglig innhold. Dette gjelder for eksempel læreplaner og regler om individvurdering.

Kunnskapsspredning og brukervedvirkning

- Direktoratet skal bidra til erfaringspredning og økt samarbeid mellom ulike aktører i skolesektoren. Gode eksempler fra en skole eller kommune skal gjøres tilgjengelig og deles.
- Direktoratet skal sørge for at lærerutdanningsmiljøene spiller en mer aktiv og mer målrettet rolle i fremtidens skoleutvikling.
- Fylkesmannen – som faglig skal sortere under direktoratet - skal fortsatt bidra med å bygge nettverk slik at aktuelle faginstanser bistår skoleeier i kvalitetsarbeidet etter behov.

Store omveltninger

Kompetanseutvikling og nye læreplaner i alle fag. Disse to gigantoppgavene vil prege Utdanningsdirektoratet i flere år framover. I årets statsbudsjett ble det bevilget 500 millioner kroner til kompetanseutvikling for lærere og skoleeiere.

Stortingsmelding 30 understreket sterkt behovet for kompetanseutvikling av landets lærere. I perioden 2005-2008 skal det bevilges 3-4 milliarder kroner til dette formålet. Årets bevilgning på 500 millioner kroner representerer den første delen av dette kompetanseløftet. 300 millioner av denne bevilgningen går direkte til kommuner, fylkeskommuner og friskoler.

I sammenheng med planleggingen av kompetanseutviklingen har Utdannings- og forskningsdepartementet laget en strategi for arbeidet som Kommunenes Sentralforbund og lærer- og skoleorganisasjonene har sluttet seg til.

Nye læreplaner

13. september startet 14 lærerplangrupper arbeidet med å utvikle nye læreplaner for fag. Man kan til enhver tid finne informasjon om dette på www.skolenettet.no under linken lærere/ledere. På dette nettstedet vil Utdanningsdirektoratet legge ut informasjon om framdriftsplaner og retningslinjer for arbeidet med læreplaner i grunnutdanningen; i grunn- og videregående opplæring, og ha en "åpen kanal" for innspill til direktoratet. Innspillene vil bli registrert, sortert og tatt med for vurdering i det videre arbeidet.

Til sammen 76 personer, fordelt på 14 lærerplangrupper, har nå startet det omfattende arbeidet med å lage nye læreplaner for fag som gjelder grunnskolen, gjennomgående fag, programfag musikk, dans og drama, programfag idrettsfag og formgivingsfag. Den generelle delen av L97 beholdes slik den er i dag.

Utvelgelsesprosessen

Universiteter og høyskoler, fylkesmennenes utdanningsavdelinger, lærer- og skoleorganisasjoner og de nasjonale sentrene ble invitert til å komme med forslag til personer de mente var aktuelle for lærerplangruppene. Listen talte til slutt nesten 1000 navn. Kriteriene for å bli bedt om å delta var blant annet tidligere læreplanarbeid, tidligere arbeid med kompetanseutvikling og faglighet. Lærerplangruppene ble deretter satt sammen slik at de som helhet ivaretar flest mulig av de gitte kriteriene.

Tydelige

Statsråd Kristin Clemet har uttalt at de nye læreplanene må ha færre detaljer enn dagens læreplaner og inneholde helt tydelige, konkrete mål for hva elevene skal kunne i hvert fag og på hvert trinn. I tillegg skal fem grunnleggende ferdigheter bli en del av innholdet i alle fag. Disse er:

- Å kunne uttrykke seg muntlig.
- Å kunne lese.
- Å kunne uttrykke seg skriftlig.
- Å kunne regne.
- Å kunne bruke digitale verktøy.

Allerede 15.11.04 vil utkast til læreplaner gjøres tilgjengelig for referansegrupper. Disse er organisert fra fylkesmennenes utdanningsavdelinger.

Kultur for læring?

Helge Bugge Eriksen er 1. nestleder i Norsk Lektorlag. Foto: P.T.L.

Mye av arbeidet i Sentralstyret siste år har vært viet to store saker: Den ene er St. meld. 30, "Kultur for læring", som vi i utgangspunktet er svært tilfreds med. Den andre er overføringen av skoleverket til kommunalt tariffområde under KS, som vi er tilsvarende skuffet over. Til behandlingen av Kultur for læring hører det viktige spørsmål som dreier seg om ny struktur i grunnopplæringen, nye læreplaner, ny fag- og timefordeling og en ny nasjonal vurderingsordning. Ved overføringen til KS er medlemmene i Norsk Lektorlag påtvungnet en arbeidstidsavtale som er i strid med det som skal til for å sikre gode arbeidsforhold i skolen, dessuten en tariffavtale som vi frykter vil ødelegge lærernes,

og særlig lektorenes, lønnsutvikling. Men begge skip er satt på vannet, og Norsk Lektorlags oppgave er å påvirke den videre ferd til beste for våre medlemmers lønns- og arbeidssituasjon.

Men spørsmålet er:

Er det politisk samsvar mellom den skolereform som nå sjøsettes på den ene side, og det regime for lønns- og arbeidsforhold vi er plassert i på den annen? Kan det tvert om bli slik at det siste kan ødelegge for det første?

St.meld 30 representerer en dreining av skolepolitikken i ønsket retning. Etter mange år med solid selvsmyt, er det dokumentert at Norge i beste fall er en middelhavsfarer når det gjelder elevenes kunnskapsnivå. Fra nå av skal resultatet av lærerarbeidet stå i sentrum. Dette vil kreve lærere med den beste kompetanse og at de har ansvar og frihet i det daglige arbeid.

Men "Eet er, et Søkort at forståe, et Andet Skib at føre" som vi lærer i Den politiske kannestøper. En stor snuoperasjon krever sentral styring og villig mannskap. Hvorfor gir da Kristin Clemet fra seg muligheten til å styre lærernes lønns- og arbeidsforhold nettopp i denne omstillingsfasen? Det burde være enkelt å forutsi at det å gjøre KS til lærernes motpart i slike spørsmål vil føre til en forverring av lærernes arbeidsvilkår

etter hvert som lektorenes og lærernes lønn blir satt opp mot lønnsnivået til grupper med langt lavere utdanning, og det legges en kontor-mal på vårt arbeid. Slikt skaper ikke "omstillingsvillighet" og motivasjon.

Læringscenteret er omdannet til Utdanningsdirektoratet, som skal stå i en friere stilling vis à vis departementet enn Læringscenteret gjorde. Det nye direktoratet må bli en kraft for faglighet. Man må for eksempel se til at kommunenes "kreative" sparetiltak som å gi 3 timer undervisning i 5 timers fag tar slutt, og at lesepliktsystemet garanteres sentralt.

Det vi nå ber om, er for det ene at UFD og Utdanningsdirektoratet spiller på lag slik at intensjonene i Kultur for læring blir oppfylt. Vi håper at det nye Utdanningsdirektoratet ikke er en videreføring av Læringscenteret under nytt navn og flagg. For det andre må de sentrale myndigheter holde et våkent øye med hva kommuner, fylkeskommuner og KS foretar seg som lærernes arbeidsgiver. Slik kursen er lagt i KS i dag, frykter vi at vi seiler inn i et farvann med stadig flere prosjekter, gruppe-kunnskap, pengesparende selvstudiumsvarianter og ettergivenesspedagogikk i stedet for ro, konsentrasjon og resultatorientert arbeid.

Helge Bugge Eriksen

Trangt om plassen for Siv Paus, skoletillitsvalgt for NLL på Nesodden videregående skole. Foto: P.T.L.

Dårlig arbeidsrom for lærerne ved Nesodden videregående skole

Per Thorvald Larsen
lektorbladet@norskleksorlag.no

Mens Arbeidsmiljøutvalget (AMU) samtidig hadde møte, viste skoletillitsvalgt for Norsk Lektorlag Siv Paus Lektorbladet rundt i allmennfagavdelingen på Nesodden videregående skole. Det er uro på skolen etter at ledelsen ved skolen krever tilstedeværelse for 36 lærere som deler ett arbeidsrom. Lokalt har man brukt uttrykket "hangaren" om dette arbeidsrommet:

Jernrør under taket og dårlig ventilasjon gjør at rommet minner om en industrihall fra 50-tallet. Et virvar av avlukker med glass-glugger imellom lar tankene gå til en kennel. Rommet fungerer også som et gjennomgangsrom i skolebygget. Man skal lete lenge etter å finne et tilsvarende dårlig arbeidsrom ved en videregående skole i Norge i dag.

Støy , dårlig luft og lite lys

- Hvorfor er dere så misfornøyde med arbeidsrommet, spør vi Siv Paus.

- Arbeidsrommet er altfor lite i forhold til antallet ansatte som skal sitte der. Vi er 36 på rommet, i all hovedsak allmennfaglærere. Disse har mellom 2,4 og 3,5 m² pr. arbeidsplass. Foruten at det er trangt, mener vi at støynivå, luftkvalitet og lysforhold er utilfredsstillende. Vi har 2 små telefonbokser uten ventilasjon. I disse får man åndenød etter 2-3 minutter.

- Men er det plass til datamaskinene?

- Vi har vært en pc-skole siden 2000, uten at det har skjedd noen ergonomisk tilpasning av arbeidsbordene. Det betyr at vi ikke har pc-bord. Pultene er for høye til at vi kan sitte riktig.

Urimelig med tilstedeværelsesplikt

- Arbeidsrommet er jo ikke nytt. Hvorfor er det blitt konflikt om det akkurat nå?

- Vi har siden juni dette året kommet med konstruktive innspill og forslag til ledelsen uten at det førte til noe. Grunnen til at vi reagerer, er at vi nå er blitt pålagt tilstedeværelsesplikt 29 timer i uka. Da kan man ikke ha et slikt arbeidsrom lenger.

Ingen hensikt med straksløsninger

- Hva vil dere gjøre nå?

- Vi har tillit til at rektor ser på saken en gang til, og at vi kan få samarbeidet med ham til å fungere. Før vi har tilfredsstillende arbeidsplasser, må det dispenseres fra arbeidstidsavtalen. Dette er det også anledning til. Det står i avtalen: " En viktig forutsetning for dette er at de fysiske arbeidsforholdene for lærere,

Her sitter det enda to til! Foto: P.T.L.

etter lokal vurdering, er tilfredsstillende med hensyn til arbeidsplasser og nødvendige hjelpemidler". Etter min vurde-

ring er arbeidsforholdene ikke tilfredsstillende, og skolen må ta konsekvensene av det. Vi synes det er lite hensikts-

Rektor Erik Heier:

- Vi skal bygge om arbeidsrommet i høst!

I en kommentar til Lektorbladet fastholder rektor Erik Heier at arbeidsrommet er tilfredsstillende i forhold til lærernes tilstedeværelsesplikt. Skolen skal få et nytt tilbygg med nye arbeidsrom neste år, men som en straksløsning vil man i høst bygge om det aktuelle arbeidsrommet slik at lys- og støyforhold skal bli bedre.

- Bli da arealet større?

- Det blir det ikke, men vi vil bl.a.

separere gangarealet slik at det blir bedre plassutnyttelse og mindre støy. Vi skal bl.a. få en tverrvegg, tre dører og tre små konferanserom.

- Er det ikke ulogisk når man sier at noe er tilfredsstillende og så samtidig setter i gang strakstiltak som en ombygning midt i skoleåret?

- Selv om noe er tilfredsstillende, kan det finnes forbedringspotensiale. For øvrig må jeg understreke at Akerhus fylke forventer at arbeidstidsavtalen blir gjennomført.

- Ønsker lærerne den ombygningen som dere setter i gang nå?

- Det får du snakke med lærernes representanter om, sier rektor Erik Heier til slutt.

Rektor Erik Heier. Foto: P.T.L.

messig å legge ned penger i straksløsninger nå, når det skal komme tilbygg med nye arbeidsplasser neste år. Det eneste fornuftige er at skolen dispenserer fra arbeidstidsavtalen, sier skoletillitsvalgt i NLL Siv Paus til slutt.

AMU og rektor på kollisjonskurs

AMU hadde møte mens Lektorbladet intervjuet Siv Paus. På møtet vedtok AMU med lederens dobbeltstemme: "AMU finner at arbeidsplassene i AA-rommet er langt fra tilfredsstillende". Skoleledelsens tre representanter i AMU stemte imot og kom med en protokolltilførsel der de hevder at arbeidsplassene er tilfredsstillende i forhold til tilstedeværelsesplikten.

Så skjedde det ingenting!

Allerede dagen etter at Lektorbladet besøkte Nesodden videregående skole og bl.a. intervjuet rektor Erik Heier som lovet snarlig forbedring av arbeidsrommet, var det nytt møte i Arbeidsmiljøutvalget (AMU), der det ble vedtatt å sende saken videre til arbeidsmiljøutvalget i Akershus fylke (HAMU). Et argument fra rektors side var at lærerne gjennomsnittlig bare oppholder seg ca. 7,5 timer pr. uke på arbeidsplassen sin. HAMU skal behandle saken i midten av november. I skrivende stund er det altså ikke skjedd noen ting med arbeidsmiljøet på Nesodden. Og Lektorbladet registrerer at rektors løfter om snarlig forbedring ble revidert allerede dagen etter.

Norsk Lektorlag trekker seg fra styringsgruppa for prosjektet "Evaluering av arbeidstidsavtalen"

Av Gro Elisabeth Paulsen, leder i Norsk Lektorlag

Gro Elisabeth Paulsen er leder i Norsk Lektorlag. Foto: P.T.L.

Norsk Lektorlag ønsket i utgangspunktet å delta

Det er vel kjent at Norsk Lektorlag har vært svært kritisk til prosessen som førte fram til den arbeidstidsavtalen som nå gjelder i skolen. Det er også vel kjent at vi var sterkt kritiske til resultatet, som vi ikke klarte å endre etter at Utdanningsforbundet først hadde underskrevet avtalen med Kommunens Sentralforbund (heretter kalt KS). Vi hadde fått klare meldinger fra våre medlemmer om at innføring av mye kontortid er faglig uheldig og gjør det mindre attraktivt å arbeide i skolen. Det var imidlertid ikke mulig å få forståelse for dette synet hos vår forhandlingsmotpart. Da vi i begynnelsen av mai fikk nyss om at KS og Utdanningsforbundet allerede hadde startet planleggingen av et prosjekt som skulle evaluere den nye avtalen, kontaktet vi KS og fikk høre at alle berørte lærerorganisasjoner var velkomne til å delta i prosjektet. Men det var på betingelse av at organisasjonene til sammen ville dekke halvparten av kostnadene. I et brev til KS skrev vi at "Vi er også forundret over at det i følge invitasjonen er forbundet med betydelige kostnader å være med i den styringsgruppen man inviteres til å delta i. Vi mener prinsipielt at arbeidsgiver skal dekke slike kostnader, og vanlig praksis

har vært at en eventuell styringsgruppe for et slikt prosjekt har blitt satt sammen i et møte der alle berørte parter har blitt invitert." Den forbundsvisе særavtalen mellom KS og NLL om arbeidstid sier at partene er enige om å evaluere avtalen blant annet i forhold til arbeidssituasjonen og lokale tilpasninger til denne, (...) og gjennomføre kartlegginger lokalt i løpet av 2004 og 2005". Avtalen sier ikke imidlertid noe om økonomiske betingelser knyttet til dette.

Enighet mellom berørte Akademikerforeninger om at arbeidsgiver må betale hele prosjektet

Etter å ha drøftet saken sammen med andre Akademiker-organisasjoner, viser det seg at vi har et felles syn på denne saken. Både TEKNA, Norsk Lektorlag, NaFo, Samfunnsøkonomene og samarbeidsorganisasjonen NITO er enige i at undersøkelser om arbeidstidsordninger og arbeidsforhold tilligger arbeidsgivers personalpolitiske ansvarsområde og skal finansieres fullt av arbeidsgiver. Vi deltar gjerne med vår kompetanse i styringsgruppa, men vi vil ikke bruke våre medlemmers kontingent til å finansiere selve undersøkelsen. I september gjorde KS det definitivt klart at "Videre deltakelse i prosjektet betinger at organisasjonen bidrar økonomisk." Dermed

trakk vi oss fra deltakelse i styringsgruppa på prinsipielt grunnlag.

En videreføring av "Tid til en kollektiv og attraktiv skole"?

Norsk Lektorlag har imidlertid også uttrykt overfor KS at vi er skeptiske til innretningen på selve prosjektet. Vi har advart mot at dette evalueringsprosjektet skulle bli en videreføring, ikke en kritisk evaluering, av den tankegangen som har ledet oss fram til dagens arbeidstidsavtale. Føringer for forhandlingene om arbeidstid i skolen ble lagt allerede under de såkalte "Sentralt initierte lokale forsøkene med organisering av arbeidstid i skolen" i 2001. Resultatet av disse forsøkene ble framlagt av en rapport fra SINTEF i 2003. Rapporten fikk den talende tittelen "Tid til en kollektiv og attraktiv skole", men når man leser hele rapporten, er det vanskelig å finne belegg for påstanden i tittelen. Norsk Lektorlag har særlig vært kritisk til at denne konklusjonen skulle gjelde på ungdomstrinnet og i videregående skole der lærerne er, og må være, spesialisert i ulike fag. Kun 8 % av skolene i SINTEF-undersøkelsen var videregående, 3 % yrkesfaglige, og bare 1 % allmennfaglige.

Rapporten sier blant annet: "Lærerne som jobbet i team på småskoletrinnet fortalte at de stort sett fikk gjort det de skulle på skolen, og de kunne gå hjem og ta fri om kvelden og i helgene. Lærerne på mellomtrinnet og i ungdomsskolen fortalte at de fikk planlagt og gjennomført undervisningen på skolen, men etterarbeid, "bunken", måtte de som oftest ta med seg hjem. Rettingen lot seg ikke gjøre i elevenes arbeidsøker. (...) En del av lærerne syntes derfor arbeidet var blitt mer belastende. De gjorde mer på skolen og brukte mye tid på felles planlegging og samarbeid, men de ble likevel sittende igjen med "bunken" etterpå. Dette gjaldt spesielt de lærerne som ikke planla og gjennomførte undervisningen i fellesskap. De brukte tid på felles møter på teamet eller trinnet, men ble likevel sittende med forberedelsesarbeidet for sin egen undervisning i tillegg."

Arbeidet på barnetrinnet kan ikke være modell for høyere trinn.

Norsk Lektorlag har hevdet overfor KS med at når skolene med allmennfaglig studieretning valgte å ikke delta i de sentralt initierte forsøkene, hadde man sikkert gode faglige grunner til det. Evalueringen av den nye arbeidstidsavtalen bør etter vår mening legge særlig vekt på å få fram hvordan skoler som valgte å ikke delta i de sentralt initierte forsøkene, nå tar i bruk arbeidstidsavtalen og vurderer virkningene av den.

Vi trenger en kritisk vurdering, ikke en bestilling av en gitt konklusjon

Da KS sendte ut invitasjon til aktuelle forsknings- og meningsmålingsinstitutter den 1. juli, var vi lite glade for hastverket og for noen av formuleringene i tilbudsinvitasjonen. Vi sendte en mail der vi blant pekte på at med tilbudsinvitasjonen legges allerede viktige premisser for hva som skal skje videre, uten en forutgående grunnlagsdiskusjon med alle berørte organisasjoner. I tilbudsinvitasjonen står det blant annet at "En ny sentral arbeidstidsavtale for undervisningspersonalet skal bidra til å videreføre den positive utviklingen i skolen som er skapt bl.a. gjennom sentralt og lokalt initierte forsøk." Etter vår mening legger en slik formulering opp til en uheldig styring av evalueringen. Uttrykket "den positive utviklingen i skolen" innebærer at dette er en gitt og udiskutabel sannhet som gjelder "i skolen" uten forbehold. Vi oppfatter dette som en videreføring av tankegangen

bak konklusjonen i SINTEF-rapporten som gjør at tilbudsinvitasjonen virker lite åpen. Vi stilte dette spørsmålet til KS: "Får vi et bestillingsverk der konklusjonen er gitt på forhånd, eller får vi en evaluering som er åpen for at både "gamle" og "nye" arbeidstidsmodeller kan ha sine positive og negative sider?"

En egen spørreundersøkelse blant våre medlemmer.

På tross av ulike syn har vi hatt en positiv og åpen dialog med KS i denne saken. Vi håper derfor at de tar med seg våre signaler i det videre arbeidet med undersøkelsen.

Norsk Lektorlag vil vurdere hvordan vi kan få til en egen undersøkelse i samarbeid med de andre Akademiker-organisasjonene. Dette vil i tilfelle bli en enkel spørreundersøkelse, men den vil til gjengjeld være spesielt rettet mot arbeidsvilkårene for Akademiker-lærerne i skolen.

Skole- og studiereiser

I Sabra Tours har vi spesialisert oss på turprogram for skole- og studieturer

Våre mest populære reisemål er:

- ✓ London, Brighton, Bournemouth, York og Whitley Bay
- ✓ Edinburgh og Aberdeen ✓ Dublin og Galway
- ✓ Paris ✓ Roma, Firenze og Garda ✓ Praha
- ✓ Budapest ✓ Tallinn ✓ Island ✓ Israel ✓ USA

Ta kontakt med Rolf eller Asbjørn på telefon 69 83 30 80, faks 69 83 30 81 eller e-post: sabratours@sabratours.no.

Besøksadr: Torggt 3, 0181 Oslo
Postadr: Pb. 8897 Youngstorget 0028 Oslo
Tlf: 69 83 30 80 Fax: 69 83 30 81
E-post: sabratours@sabratours.no

I fokus på Fagtorget: Realfag

NYE LÆREPLANER I NATURFAG OG BIOLOGI: Nå igjen?

Av Marianne Sletbakk, lektor ved Strinda videregående skole i Trondheim, lærebokkonsulent (1Na), og lærebokforfatter (biologi, 2Bi og 3Bi).

Marianne Sletbakk. Foto: Privat.

Kunnskapsreformen gjelder all utdanning i Norge. Reformen må medføre at alle læreplanene for alle fag i den norske grunn- og videregående skolen blir revidert. Dette gir oss også en mulighet til at vi i større grad enn nå kan skape en sammenhengende kunnskapsutvikling i løpet av de tretten skoleårene norske elever tilbringer på skolen. De nåværende læreplanene halter logisk blant annet fordi reformen startet i 1994 i videregående skole, mens grunnskolen deretter ble reformert i 1997. For en del fag som er i rask og kontinuerlig utvikling, vil læreplanrevisjoner være nødvendig med omtrent ti års mellomrom. Jeg er spesielt opptatt av grunnskolens Natur- og miljøfag (NM), videregående skoles Naturfag (1Na) og studieretningsfagene biologi, kjemi, fysikk og matematikk på VK I og VK II. Norge har OECDs laveste timetall i naturfag i den obligatoriske skolen. Samtidig er det et faktum per i dag – og det forventes også i framtiden - at produksjon og verdiskapning i Norge for det meste skal være basert på naturvitenskap.

ET FAG I FORANDRING

La meg starte dette avsnittet med konklusjonen: elevene i grunn- og videregående skole må lære mer – og mer avansert – naturfag, spesielt biologi!

Norsk er et verktøyfag som trengs for å kunne lese, skrive og snakke, men også for å kunne få tilgang til berikende kunst og kultur. Matematikk blir benyttet til å løse mange praktiske og teoretiske problemer – altså også et verktøy. Sammenliknet med disse kan vi jo si at naturfagene gir oss en forståelse for verden rundt oss og for vår egen kropp.

Natur- og miljøfagene har tradisjonelt blitt sett på som fag der myke verdier er tydelige: et friskt uteliv kombinert med blomster, bier og søte dyr. Først i de senere årene er forskerne, de som har reagensrør, mikroskop og laboratoriefakk, blitt synlige. Det 21. århundret er biologiens århundre, og det gjør at vi innenfor naturfagene må plassere biologi i en særstilling. Biologi er blitt et avansert teknologifag der noen av de mest sentrale begrepene i dag er genteknologi, bærekraftig utvikling som gir oss muligheter for overlevelse, og miljøforurensning som gir konsekvenser for mangfoldet. FN stadfester på sine årlige internasjonale konferanser at det er tydelige sammenhenger mellom verdens fattigdomsproblemer og miljøødeleggelser som truer livet til mennesker og andre organismer i mange landområder: jo mindre penger og lavere utdanningsnivå, desto større miljøsynder og miljøødeleggelser. Økologi – kunnskap om sammenhengene – er nå helt opplagt et fagfelt som i mye større grad enn vi visste tidligere er direkte koplet til kunnskaper i genetik.

Per i dag er emnene i biologidelen av NM og 1Na preget av "samme-om-igjen", pluss "litt-nytt-hvert-år", det såkalte spiralprinsippet. Spiralen har for mange vindinger, for mye blir gjentatt for mange ganger, elevene får ikke faglig krevende utfordringer, og faget blir repeterende og kjedelig. Paradokset er at dette skjer med naturfag som fra starten var et fag som appellerte til små barns

nysgjerrighet, og som de som små var enormt entusiastisk innstilt til.

KUNNSKAP – DEMOKRATIETS GRUNNMUR

Staten har opprettet et nytt flerfaglig senter: Fuge, en forkortelse for Funksjonell genomforskning i Norge (www.fuge.no). Et genom er en organismes totale arvemateriale. Fuge kan sørge for at norske forskere blir deltagere i den aktive genteknologiforskningen som per i dag har

stor prioritet innenfor biologi på verdensbasis. Norge kan etablere et sterkt genteknologisk fagmiljø. I tillegg til genteknologi skal Fuge-senteret utvikle og anvende medisin, informatikk, mediekommunikasjon, matematikk, statistikk, molekylærbiologi, biokjemi og akvakultur. En av Fuges første oppgaver er å kople sammen flere av disse fagfeltene for å prøve å forstå hvordan egenskaper hos arter og individer (fenotyper) er knyttet til arvestoffets bygning – altså den kompliserte koplingen mellom å lese DNA-boka inni cellene og å forstå dette biologiske språket som bare består av fire bokstaver, A, T, C og G og ingen tegn, mellomrom, avsnitt eller kapitler.

En slik kunnskap kan gjøre oss i stand til å designe og produsere individer og arter ved at vi kan klippe og lime sammen biter av DNA. Vi kan undersøke et individs DNA og få kunnskaper om arvelige sykdommer og vi kan helbrede sykdommene. Vi kan arbeide med økologiske problemstillinger og forstå problemene med spredning av miljøgifter fordi vi vet hva slags skader de gjør på genene. Kjennskap til DNAs bygning og funksjon kan også gi oss muligheter til å foreta valg: hva skal være tillatt og hva må bli forbudt. Men den eneste måten vi alle kan være med å avgjøre dette på ved demokratiske avgjørelser, er at vi vet hva genteknologi er og hvilke mulighe-

ter fagområdet gir. Derfor må kunnskaper om genetik og genteknologi bli allemannseie.

VERDISKAPNING

En stor del av verdiskapningen i Norge har i de siste tiårene vært basert på petroleumsvirksomhet og fiskeri/akvakultur, altså eksempler på anvendt naturfag og teknologi. Petroleumsvirksomheten avtar, og med tanke på verdiskapning i framtiden bør det satses på økt teknisk-naturvitenskapelig kompetanse i flere realfag. Vi kan verken leve av å klippe håret på hverandre eller av samfunnsfag, vi må produsere varer.

Flere av de realfaglige yrkesgruppene samarbeider om en verdiskapning som gagnar oss alle og er en forutsetning for våre velferdsgoder. Ingeniørene konstruerer maskiner som gjør det mulig å tolke data fra forskning i medisin, genetik, petroleumsgeologi, biokjemi osv., og på denne måten bidrar ingeniører til utviklingen i andre realfag. Innenfor arbeidet med biologi lages matematiske modeller, og maskiner blir konstruert. Informasjon som ligger i genetisk materiale, blir tolket ved hjelp av disse modellene og maskinene. NTNU (universitetet i Trondheim) har som konsekvens av denne flerfagligheten opprettet et studium i biomatematikk. Sudiet fører til en bache-

lor- eller mastergrad i biomatematiske emner

(www.math.ntnu.no/biomat/).

REALFAG ETTER VIDEREGÅENDE SKOLE

De siste seks år har sivilingeniørstudiet hatt ca. 6000 søkere hvert år, ingen økning og ingen avgang. I samme periode har antall søkere til historisk-filosofiske studier økt fra 12000 til 25000, mens søkerantallet i samfunnsvitenskapene har økt fra 14000 til 30000. Generelt er det en relativt lav interesse for realfag i skolen. Mer enn 60 prosent av realfaglærerne er mer enn 50 år, og altså på veg mot pensjonistenes rekke. Kveler vi interessen for realfagene i sko-

Det 21. århundret er biologiens århundre, og det gjør at vi innenfor naturfagene må plassere biologi i en særstilling

Vi kan verken leve av å klippe håret på hverandre eller av samfunnsfag, vi må produsere varer

len? Hva kan vi gjøre for å øke interessen? Elever velge å studere fag de blir motiverte for i løpet av tretten års skolegang. Dersom vi ser at biologifaget kombinert med "verktøyfag" er de områdene som er i raskest utvikling i dag, må vi satse på dem. Dersom vi ønsker å være med på det biologiske forskningsracet, må vi investere i de fagene der forskningen utvikler seg i det 21. århundret.

KONKLUSJON

La meg så foreslå: biologi bør bli et styrket fag etter en ny læreplanrevisjon. Faget må få en større plass både i NM og i 1Na, men ikke på bekostning av det andre innholdet, altså må timetallet økes. Spiralprinsippet bør endres. Elevene må tidlig lære om molekylærbiologi, medisinsk genetikk, genteknologi, akvakultur, økologi osv. Det er grunn til å anta at også teknologi skal få et stør-

re omfang i NM og 1Na enn per i dag, og en slik utvidelse av faget må medføre en økning i antall timer per uke. Teknologi er en naturlig forlengelse av kunnskaper i naturfag, og må knyttes til teori i faget, innenfor fagemnene, ikke stå isolert som et eget fag.

Fysikkprosjekt gir positive erfaringer på Asker vgs

Fysikklektor Morten Trudeng ved Asker vgs. forteller til Lektorbladet om svært positive erfaringer med et undervisningsprosjekt i fysikk som han er med på. Sammen med ca.15 andre videregående skoler deltar Asker i et prosjekt som kom i gang etter et initiativ fra NTNU og Universitet i Oslo.

- Poenget med forsøket er å prøve å undervise i fysikk på en litt annen måte enn vi tradisjonelt har gjort, forteller Morten Trudeng til Lektorbladet. – Det vi fokuserer på, kalles

modellering. Elevene får et fysisk problem. Så skal de sette opp en hypotese for hva som vil skje når forsøket skal gjennomføres. Når de har satt opp hypotesen, skal elevene utføre forsøket og så sammenlikne det konkrete resultatet med hypotesen. Det viktigste er matematisk modellering. Før gjorde man forsøk der elevene skulle bekrefte en teori. Nå skal elevene sette opp en hypotese

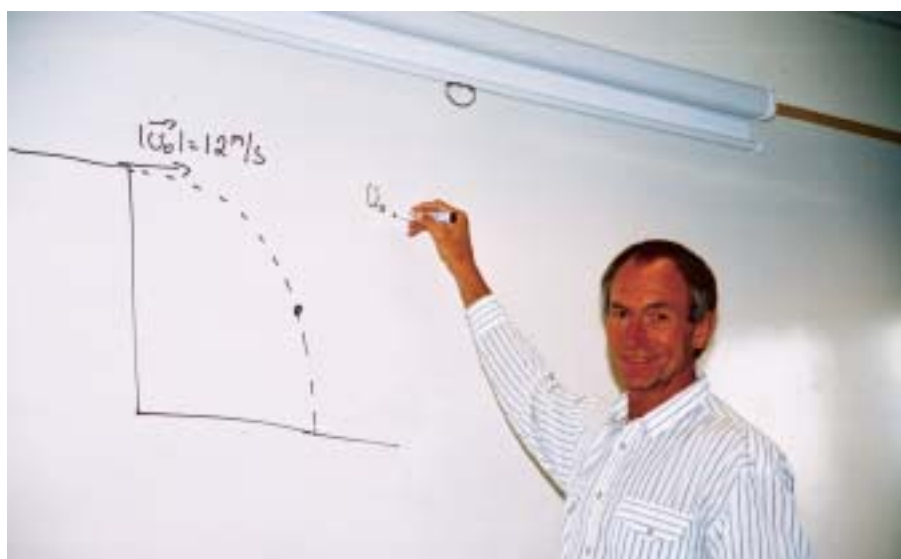

Morten Trudeng. Foto: P.T.L.

om hva de tror skjer på grunnlag av egen erfaring – etterpå skal de bekrefte eller avkreffe hypotesen på grunnlag av resultatene fra forsøkene. Dette er forsøk som jeg håper kommer med i den nye læreplanen, sier Morten Trudeng, som til slutt peker på at forsøket er gratis for de aktuelle skolene – de nye arbeidsmetodene belaster ikke noen budsjetter!

Morten Trudeng:

- Langt flere elever bør velge fysikk!

Morten Trudeng. Foto: P.T.L.

- Går det ikke bra med fysikkfaget i videregående skole i dag, spør vi lederen for Norsk Lektorlags fagutvalg i fysikk, Morten Trudeng, på vei ut fra fysikklaboratoriet på Asker videregående skole. – Mye går bra for fysikken i dagens skole, men det er altfor få elever som velger det, sier Trudeng. – I dag er det ca 12% av årskullet som tar 2FY, mens bare 7% tar 3FY. Samfunnet har stort behov for mennesker med fysikkkompetanse, og Kristin Clemet har uttalt at det er ønskelig at 25% av elevmassen tar fordypning i fysikk.

- Men vil så mange elever være modne for fordypning i fysikk, som jo har rykte for å være et krevende fag?

- Hvis 25% skal velge fysikk fordypning, er det nok nødvendig å differensiere fysikk-kurset – ellers vil det bli en nivåsenkning.

STOR MANGEL PÅ FYSIKKLÆRERE OM NOEN ÅR

- Er det nok fysikklærere til å ta imot så mange elever i faget?

- Det vil nok bli et problem. I 2000 var gjennomsnittsalderen for fysikklærere 51,4 år. Samme år var det bare 8% av de nyutdannede realistene som begynte i skolen. Det har ikke vært noen bedring siden 2000, så rekrutteringsproblemet er voksende. Det er viktig for rekrutteringen at det kreves 3FY for inntak til realfagsstudier ved universitet og høyskoler.

SENTRALGITT EKSAMEN ER VIKTIG

- Hvilke synspunkt har du på fysikk-eksamen?

- Det er viktig å beholde sentralgitte eksamener i fysikk. Bare gjennom sentralgitt eksamen kan vi sikre at kvaliteten på eksamen blir opprettholdt. En

måte å sikre reabiliteten på er å innføre flervalgsoppgaver.

PENSUM BØR REDUSERES I NYE LÆREPLANER

- Hvilke ønsker har du for læreplanarbeidet som nå er satt i gang?

- Det er svært viktig at de nye læreplanene får en demokratisk behandling, og at fysikklærerne kan komme med innspill underveis.

- Hvilke ønsker har du for de nye læreplanene?

- Fysikklærerforeningen foreslår å redusere pensummengden både i 2FY og 3FY uten at det går ut over vanskegraden i faget. Jeg støtter dette forslaget. "Less is more" er et godt prinsipp. Videre bør det tilvalgsstoff inn i de nye læreplanene i fysikk. Sammenhengen mellom fysikk og matematikk bør gjøres tydeligere i de nye læreplanene.

- I hvor stor grad skal teknologi inn som en del av fysikkundervisningen?

- Det er etter mitt skjønn viktig at fysikkfaget beholder sin praktiske del. Bruk av IKT er sentralt i denne sammenhengen. Men den praktiske delen av fysikkfaget må ikke gå på bekostning av den teoretiske forståelsen. Fysikk må ikke bli et teknologifag, sier lederen i Norsk Lektorlags fagutvalg i fysikk Morten Trudeng til slutt.

Fagtorget

Hva skjer med matematikkfaget?

Av Sigrid Skogan,

2. nestleder i Norsk Lektorlag og leder for NLLs fagutvalg i matematikk

Sigrid Skogan. Foto: P.T.L.

Det går fort i svingene i norsk skole om dagen. For snart et år siden skrev jeg i Lektorbladet om aktuelle arbeidsoppgaver for NLLs fagutvalg i matematikk. Nå står en rekke nye utfordringer for tur. Det er nå toget går for å påvirke utformingen av "Kultur for læring" – skolen. Og dette toget går fort.

SEIER I RUNDSKRIV – SAKEN

Jeg regner med at mange husker fjorårets Rundskriv LS – 31 – 2003:

"Nye retningslinjer for forberedelsestid ved muntlig eksamen." Denne saken var helt fersk da artikkelen i Lektorbladet nr. 7, 2003 gikk i trykken. Ledelsen i NLL la ned et betydelig arbeid for å få fjernet rundskrivet. Heldigvis hadde vi svært gode medspillere:

Norsk Matematikkråds styre sendte i oktober 2003 et brev der de ba Departementet trekke rundskrivet tilbake, begrunnet med, sitat:

" Vi frykter at det derfor i flere fag, deriblant matematikk, vil bli vanskeligere for elevene å få vist sine reelle kunnskaper ved muntlig eksamen".

26. november i fjor var Norsk Lektorlags arbeidsutvalg invitert til et møte i Utdanningsdepartementet. Tema var Rundskriv LS - 31 – 03. NLL's argumentasjon mot rundskrivet ble tatt alvorlig; ikke minst ble brevet fra Norsk Matematikkråd tillagt stor vekt.

Et par uker senere sendte Departementet/ Læringscenteret ut melding om at rundskrivet var trukket tilbake. Gleden var stor. Protest på faglig grunnlag førte fram!

KULTUR FOR LÆRING

En stor sak i vårhalvåret 2004 var slutt-

føring av Stortingsmelding 30: "Kultur for læring". Sentralt i stortingsmeldinga står et sterkere fokus på basiskunnskaper. Det må bety bedre vilkår for matematikken, både når det gjelder organisering og innhold.

Mens reform – 94 påla alle fag å delta i et tverrfaglig prosjektarbeid – mange opplevde det som en lite hensiktsmessig tvangstrøye – blir det nå metodefrihet i skolen. Bra!

Det diffuse begrepet "helhetlig kompetanse", som de senere år har vært en gjenganger i rundskriv og pedagogiske retningslinjer fra Læringscenteret, kjennes herved dødt og maktesløst. Endelig er det elevens faglige kompetanse som skal danne grunnlag for vurderingen.

Stortinget ga sin tilslutning til "Kultur for læring" i juni 2004. Dette er første fase av en stor endringsprosess. Nå gjenstår den viktige konkretiseringen:

- Utarbeidelse av nye læreplaner
- Fag- og timefordeling i den nye skolen.

NYE LÆREPLANER

Mandag 13. september startet arbeidet med nye læreplaner i en rekke fag. Oppstarten fant sted i regi av Utdanningsdirektoratet på Hotel Arena, Lillestrøm. På forsommeren i år sendte Norsk Lektorlag, etter invitasjon fra Læringscenteret, forslag på en rekke

gode kandidater til de ulike læreplangruppene. Vi registrerer med beklagelse at ingen av våre fagpersoner ble oppnevnt av direktoratet. Følgende seks personer utgjør læreplanutvalget i matematikk:

Bjørnar Alseth
Høgskolen i Oslo
Anne Lise Gjedrum
Hofstad skole, Asker
Marianne Pettersen
Kvaløyasletta ungdomsskole
Grethe Tofteberg
Kirkebygden barne- og ungdomsskole
Inge Norman Grythe
Malakoff vgs, Moss
Ingvild M. Stedøy
Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen, Trondheim

Bare ett av medlemmene arbeider i videregående skole, Inge Grythe fra Malakoff vgs i Moss.

Innen utgangen av 2004 skal gruppen ha ferdig et forslag til læreplaner i matematikk for alle 10 år i grunnskolen pluss første år i videregående skole, studieforberedende program.

De står foran et stort og viktig arbeid. Statsråd Kristin Clemet har i en fersk artikkel: "Derfor trenger vi nye læreplaner" understreket viktigheten av bedre basiskunnskaper. Internasjonale undersøkelser har vist at norske elever ikke er spesielt flinke, det skal det rettes på. I artikkelen kunngjør hun at følgende hovedprinsipper skal legges til grunn for utarbeidelsen av læreplanene:

- Læreplaner for fag skal inneholde mål for fagkompetanse som skal kunne nås.
- Målene relateres til hovedområdene i faget. Mål for grunnleggende ferdigheter skal integreres på fagets premisser.
- Læreplanene skal være gjennomgående i hele grunnskolen, klar sammenheng ungdomsskole – videregående.
- De nye læreplanene skal gjøres mindre detaljerte

Det er få medlemmer i læreplangruppen. Man skulle derfor forvente at Utdanningsdirektoratet ville oppnevne

referansegrupper fra sentrale matematikkmiljøer. Beklageligvis har direktoratet spredt ansvaret for oppnevning av referansegrupper til fylkesmennene (tidligere Statens Utdanningskontor). Sør-Trøndelag fylke har fått ansvaret for referansegruppen i matematikk. Det betyr at fagmiljøene må velge andre strategier for påvirkning.

FAG - OG TIMEFORDELINGEN

Samtidig med læreplanarbeidet foregår utforming av fag- og timefordelingen i den nye skoleordningen. I skrivende stund er dette ikke avgjort, men det haster. Stortinget har bestemt at matematikk skal være et 2 – årig obligatorisk fag i studiespesialiserende program. Det er stor spenning rundt organiseringen:

- Blir timetallet 5 + 3 eller 3 + 5?
- Blir det deling etter faglig interesse fra første dag i videregående slik at vi får to ulike matematikkkurs i 1. klasse – VG 1?
- Hvordan blir forholdet mellom obligatorisk matematikk og matematikk som programfag?
- Forholdet obligatorisk programfag – valgfritt programfag?

Universiteter og høyskoler ser det som svært ønskelig at studentene ved studiestart blir bedre kvalifisert i matematikk enn de er i dag. Ved denne korsvegen må det være mulig å starte forbedringen. Deling fra første dag i videregående er nødvendig for å nå dette målet, derfor håper vi at det blir løsningen.

Mange var og er skeptiske til 2 år med matematikk for alle i studieforberedende program. Det blir en utfordring å gi det enkleste matematikk-kurset et innhold som blir mottatt positivt. Hva med de som ønsker et middels krevende matematikktilbud? Faller de utenfor?

Mange fylker har ført en sterk desentraliseringspolitikk for videregående opplæring, og ved små skoler blir utfordringen å få kvalifiserte lærere for å kunne tilby gode realfaglige program.

GODE RAMMEBETINGELSER FOR MATEMATIKK?

Bedre læringsutbytte er et av de viktigste mål i reformen. Dette kan ikke realiseres uten at lærerne blir gitt gode rammebetingelser i sitt arbeid. Tre viktige punkter i denne sammenhengen er:

1. Skoleeiers rett til å bestemme lokale løsninger for hvordan kompetanse i faget skal oppnås. Dette er et sentralt punkt i fag- og timefordelingsdrøftingene som nå pågår. Avgjørende makt lagt til lokalt nivå vil kunne føre til store sprik i antall lærerstyrte timer i et fag, fri veiledning kan bli løsningen. Er elevene tjent med en slik utvikling? Er ikke veiledning i lærerstyrte timer det beste? Det er en fare for at lokal makt, i verste fall, kan svekke nasjonal standard i matematikk. Faglærernes erfaringer og synspunkter må tillegges stor vekt i organisering av undervisningen. Dette er avgjørende for å lykkes.

2. Lesepliktavtalen må beholdes. Det er overtydelig at KS ønsker å fjerne avtalen neste korsveg – forhandlingene våren 2006. KS har en overforenklet oppfatning av skole – "lærerne skal være mer tilstede for elevene." En skoleeier som dreier skolen bort fra lærerstyrte timer og inn mot mer veiledning, legger veien åpen for KS til å fjerne leseplikten.

3. Skolen som faglig læringsarena må gjenreises. Sterkt sosialpedagogisk preg må tones ned. Underholdningsindustrien må møte sperre på skoletrappa, og journalister må slutte å spørre elevene i tide og utide om skolen er kjedelig. Politisk og administrativ skoleledelse må føre an i en slik endringsprosess.

GODE SAMARBEIDSPARTNERE FOR NORSK LEKTORLAG: "NETTVERK FOR STYRKING AV REALFAGENE I NORSK SKOLE."

Norsk Lektorlag er som kjent medlem av Norsk Matematikkråd. Medlemskapet der gir oss hele tiden mulighet til å drøfte og nå frem med saker viktige for

matematikkfaget.

I fjor høst inngikk NLL en avtale med stiftelsen "Realfagskolen" om samarbeid for å styrke realfagene. Realfagskolen startet for to-tre år siden, i nært samarbeid med Det Norske Veritas, sitt arbeid ut fra norsk næringslivs økende bekymring for det synkende nivået i realfag. Følgene av Reform -94 og de retningslinjer som SUE og Læringscenteret utarbeidet i forlengelse av reformen, viser seg nå med lite flatterende resultater i realfagene. Næringslivet merker nå dette for alvor.

Realfagskolen har i samarbeid med Norsk Lektorlag nylig tatt initiativ til å etablere:

"Norsk nettverk for styrking av realfagene".

Deltakere i dette nettverket er foreløpig:

NHO, Det Norske Veritas, Prosessindustriens landsforening, UIO, Norsk Matematikkråd, Akademikerne, Tekna og Norsk Lektorlag. Man ser for seg at nettverket vil bli utvidet. Nettverket har god kontakt med ledere i Utdanningsdirektoratet.

Nettverket vil arbeide aktivt i forhold til læreplangrupper og beslutningstakere i den endringsprosess som pågår. Målet er (sitat):

"Norge skal kunne hevde seg internasjonalt som en kunnskapsnasjon på linje med andre ledende industriland."

Det er meget positivt at næringslivet engasjerer seg for skolens utvikling.

MÅLING AV MATEMATIKKNIVÅ - NASJONALE PRØVER OG "PISA".

Den 15. april 2005 avvikles nasjonale prøver i matematikk for 1. årstrinn i videregående skole. Statsråd Kristin Clemet ser etablering av nasjonale prøver i sentrale fag som viktig for å styrke basisinnlæring. Norsk Lektorlag støtter dette synet. For matematikk er de nasjonale prøvene et egnet verktøy for å sikre en nasjonal kunnskapsstandard. Vi tror at andre organisasjoner, som til nå har uttrykt stor skepsis til nasjonale prøver, etter hvert vil innse styrken i dette.

Nasjonale prøver er et stort apparat. Først skal noen få ekspertvurderere oppnevnes. Disse skal så kurse alle matematikklærere som blir berørt.

Det skal bli spennende å følge prosessen.

Sent denne høsten blir resultatene av en ny stor PISA – undersøkelse i matematikk lagt fram. Da får vi dokumentert hvordan norske elever greier seg i internasjonal sammenlikning i matematikkfaget. Det ventes stor medieinteresse for resultatet.

Vi er inne i en viktig tid for matematikkfaget. Norsk Lektorlags matematikkutvalg vil følge nøye med i utviklingen, og alle våre medlemmer oppfordres til å delta aktivt som debattanter og pådrivere til beste for matematikkfaget.

Fagtorget *Sigrid Skogan*
Leder i matematikkutvalget i NLL

Medlems Rådgiveren

- er et betjeningskonsept spesielt utviklet for deg som er medlem, og som del av samarbeidsavtalen mellom din forening og DnB NOR-konsernet, med noen av sine leverandører: Den norske Bank, Postbanken, Vital Skade og Vital Forsikring (livsforsikring).

Ringer du 04700
- får du vite mer

Se også hjemmesiden til din forening under Medlemsrådgiveren.
www.medlemsradgiveren.no

Bank og forsikringstjenester levert av DnB NOR-konsernet

DnB NOR

Direktør Sylfest Lomheim på Norskseminaret i Førde:

Samnorsktanken lever framleis!

Svein Magne Sirnes
lektorbladet@norskseminarlag.no

Det var direktør Sylfest Lomheim i Norsk språkråd som sa dette under opninga av Norskseminaret i Førde 24. september. Hovudtittelen på seminaret, som Hafstad vidaregåande skule arrangerte, og som samla over 90 deltakarar frå heile landet, var "Paradigmeskifte i norsk språkdebatt?"

Ikkje fri språkutvikling

Lomheim understreka at nedlegginga av Norsk språkråd og opprettinga av eit nytt organ ein førebels ikkje veit namnet på, slett ikkje tyder at styresmaktene vil gå inn for såkalla fri språkutvikling. Han slo fast at norsk språk ikkje ser ut til å vere truga av engelsk i dag, men om 100 år kan stoda ha forverra seg radikalt. – Fører ikkje styresmaktene ein skikkeleg kulturpolitikk, kan skriftspråket ligge på sottesenga før vi veit ordet av det. Det er først og fremst bokmål konkurransen frå engelsk vil gå ut over. Nynorsk kan nemleg ikkje miste fotfeste på område han så å seie aldri har vore inne på, hevda han.

Lomheim blei spurd kva han meinte om

slagordet "Tal dialekt – skriv nynorsk", og svara at det har vore ei ulykke for nynorsk at så få brukar nynorsk normal-talemål. Folk ville også vite korleis den nye rettskrivinga for nynorsk vil sjå ut, og svaret hans var at han personleg vil opne for fleire ord og uttrykk som ikkje er tillatne no, men han vil samstundes ha mindre valfridom i formverket.

Nynorsk regionalisert

Professor Finn-Erik Vinje konstaterte at det har funne stad ei total kursendring i norsk språkpolitikk dei siste tiåra. – No aksepterer ein at landet har to målformer som skal få utvikle seg uavhengig av kvarandre, medan målet tidlegare var å syte for at dei smelta saman. Men statistikken viser tydeleg at nynorsk er i ferd med å bli regionalisert og eit vestlandsfenomen.

- Når dei unge vel målform i dag, ser dei reint praktisk på det. Det er ikkje lenger ideologiske eller moralske argument som er avgjerande. Det er ein av grunnane til at talet på nynorskskrivinge går tilbake, hevda han.

Vinje sa også at styresmaktene etter hans syn held kunstig liv i nynorsken ved hjelp av såkalla positiv diskriminering og tvilsame kvoteordningar på område der målforma står svakt.

Han viste til vitskaplege undersøkingar som stadfestar at nynorskfolk blandar nynorsk og bokmål i tale og skrift, og

han vedgjekk at dei som skal normere målforma, har eit kolossalt dilemma.

–Skal dei stå fanevakt om Ivar Aasen sine ideal og la nynorsken vere eit komplisert mål berre ein akademisk elite meistrar? Eller skal dei fylle ordlistene med ord og former som opphavleg kjem frå tysk og dansk, men som i dag finst i kvart einaste målføre? Dersom dei vel det siste alternativet, og det er det mange som vil, kan ein med god grunn spørje kva som blir att av særtrekka ved nynorsken. Kva skil han frå såkalla radikalt bokmål? Vil ei slik line føre til at nynorsken rett og slett døyrt ut? spurde han.

Vinje hadde også fleire døme på kor kompliserte og lite praktiske reglane for nynorsk ordtilfang er når det gjeld dei såkalla anbeheitelse-orda, og han meinte valfridomen no var altfor omfattande både i nynorsk og bokmål. Under paneldebatten sa han også at gjeldande rettskriving for bokmål er ein rotebutikk det trengst ei skikkeleg opprydding i. – Det er moderat bokmål/riksmål som har sigra, og det må ein ta omsyn til, hevda han.

Dårlege norskkunnskapar

Redaktør Per Egil Hegge tok for seg mediespråket og sa at mange yngre journalistar ikkje har lært å skrive norsk – og at dei heller ikkje har lært kor viktig det er å ha gode norskkunnskapar i yrket dei har valt. – Men heller ikkje dei som underviser dei, tek språket på alvor.

Dette er beint fram ein katastrofe, hevda han. -- Godtek mediefolk dårleg norsk, vil aviser og kringkasting miste all autoritet på dette området, og det vil vere eit alvorleg tap.

Hegge har vore medlem av Norsk språkråd i fleire år, men hadde ikkje berre lovord å seie om arbeidet det gjer og har gjort. – For meg verkar det som eit reint "bokstavmekkingsråd", der norskfilologar frå universiteta utan bakkekontakt får boltre seg. Mange av dei er opptekne av det eg vågar å kalle heilt sære og perifere fenomen. Ein gong fekk t.d. ein professor uhyggeleg lang tid til å påvise likskapstrekk mellom utviklinga i norsk og kinesisk. Dette er det reine tøv, sa Hegge.

Identitetsproblem

Forfattar Marita Liabø, som svara på spørsmålet kva nynorsk har å seie for unge i nynorskland, mein-

te at målforma – ikkje dei unge -- har eit stort identitetsproblem som krev ei løysing. – Du får ikkje tenåringar til å skrive nynorsk dersom du stadig snakkar om Ivar Aasen og kulturarva. For ungdommar som flyttar frå heimstaden og buset seg i ein storby, og som gjerne vil halde på dialekten og skrive nynorsk, er det viktig å ha gode og moderne forbilde. Mange profilererte nynorskingar innan media, kultur, sport og underhaldning dekkjer det behovet på ein framifrå måte. Men skal nynorsken overleve, må han også ta opp i seg ord, former og uttrykk som finst i målføra, og som dei unge utan tvil ser på som sine, understreka ho.

- Læraren vår har nett bede oss skrive kva vi meiner om "venleikskonkurransar", men ingen brukar slike ord, heller ikkje her i fylket, kom det kjapt frå ein av elevane frå Hafstad vidaregåande skule som var med på seminaret.

I paneldebatten som avslutta det vellykka arrangementet, blei det især fokusert på Utdanningsdirektoratet sitt vedtak om å la Oslo kommune prøve ut valfrie undervisning i skriftleg bruk av sidemålet på ni vidaregåande skular. Mange var redd dette var byrjinga på slutten for nynorsk på bokmålsskular. Andre var opptekne av dei følgjene dette ville kunne få for m.a. mållova.

Representantar for Oslo-skulen understreka at deira skular er fleirkulturelle og fleirspråklege med elevar som snakkar norsk, men likevel ikkje er sikre på om t.d. substantivet problem er hankjønn eller inkjekjønn. – No kan vi endelig få tid til å ta oss av slike enorme utfordringar, som ein skuleleiar uttrykte det. -- Vi er ikkje imot nynorsken – og ber om bli trudde når vi seier det, la ho til.

Frå Norskseminaret i Førde. F.v.: Direktør Sylfest Lomheim, professor Finn Erik Vinje, forfattar Marita Liabø og redaktør Per Egil Hegge. Foto: S.M.S.

Hva med skolebiblioteket?

94 grunnskoleenheter i Bergen har tatt i bruk Bibliofil i sine bibliotek, og de har fått konvertert data fra tidligere biblioteksystem inn i den nye løsningen.

Bergen kommune har valgt samme løsning i folkebiblioteket og i skolebibliotekene, og de får dermed utnyttet sin investering best mulig. Dette gjelder både kunnskapsmessig og økonomisk. Forholdene ligger dermed til rette for et faglig samarbeid, og både elever og støttefunksjoner kan forholde seg til samme løsning i skolen og i Bergen Off. Bibliotek.

SafariSøk er lagt tilgjengelig for skolene, og elevene kan dermed søke i katalogen ved hjelp av bilder.

Til sammen 450 skolebibliotek bruker nå Bibliofil.

BIBLIOFIL[®] levert av

Bibliotek-Systemer AS. Postboks 2093 Stubberød, 3255 Larvik
Telefon: 33 11 68 00. Telefaks: 33 11 68 22. Internett: <http://www.bibsys.no> E-post: firmapost@bibsys.no

På Gjestetorget har vi nå en serie der vi inviterer representanter for de politiske partiene på Stortinget, representert ved partiledere eller statsråder. Først ut var statsminister Kjell Magne Bondevik (Kr.f.) fulgt av statsråd Kristin Clemet (H), partileder Jens Stoltenberg (AP) og partileder og statsråd Lars Sponheim (V). I dette nummeret har vi invitert Fremskrittspartiets leder Carl I. Hagen. Til de følgende numrene inviterer vi Kristin Halvorsen (SV) og Åslaug Haga (SP).

En skole med eleven i sentrum

Av Carl I. Hagen, formann i Fremskrittspartiet

Carl I. Hagen leder Fremskrittspartiet.
Foto: Privat.

Enhetsskolen har spilt fallitt og et stort antall elever har tapt på denne ansvarsløse eksperimenteringen med norsk skole. Fra første skoledag skal nå skolen bli et sted å lære. Det settes økt fokus på de såkalte basisfagene, som regning, lesing og skriving. I tillegg satses det på økt undervisning i språk. Fremskrittspartiet er i tillegg opptatt av at IT-samfunnet må gjenspeiles også i skolen, og derfor har vi også foreslått at IT bør bli et eget fag i skolen. Det fikk vi dessverre ikke med oss de andre partiene på.

Fremskrittspartiet har i lang tid advart mot de dårlige resultatene norske skoleelever har å vise til sammenlignet med deres medelever i andre land, og det er derfor helt nødvendig at det nå er blitt enighet om å styrke kulturen for læring og samtidig styrke opplæringen i de viktige basisfagene. Det er

ikke holdbart at Norge som er et av de landene som bruker mest penger på skole, skal havne langt ned på listene når resultater blant elevene måles.

Fremskrittspartiet har blitt kritisert for å være gammeldage når det gjelder vårt fokus på disiplin i skolen. Dette er selvfølgelig ikke riktig. Hvis man skal ta målet om at skolen skal være en lærende organisasjon på alvor, er det første vi bør gjøre noe med selve læringssituasjonen. Lorraine Monroe som er en av verdens fremste eksperter på ledelse i og utenfor klasserommet, var på besøk i Norge for et par år siden og uttalte da at godt lederskap, orden og disiplin er oppskriften som skal til for å hindre vold og bråk i skolen. Et flertall av elevene klager på for mye uro i klasserommet. Mobbing av både elever og lærere er et kjent fenomen i skolen. Det er signaler vi er nødt til å ta på alvor, og Fremskrittspartiet ønsker derfor å få de andre partiene med på tiltak som sikrer læringsmiljøet og roen i klasserommet. Derfor må lærerne få anledning til å ta ansvar og sørge for at elever som ikke finner seg til rette får et tilpasset tilbud som de har krav på. Det må ikke være noen tvil om at det er læreren som er sjefen i klasserommet, lærerne skal være gode, voksne forbilder for elevene.

Fremskrittspartiet mener i tillegg at karakterer bør innføres f.o.m. 5. klasse. Karakterer er en viktig del av den verktøykassen som utgjør vurderingsmidlene. Det er viktig at elevene tidlig blir kjent med karakterer som vurderingsmåte, et vurderingsverktøy som vil møte dem i sterk grad senere i livet. Innlæringen av ferdigheter i lesing, skriving, bruk av digitale verktøy, og regning må sees i sammenheng med en annen ferdighet som er

like viktig: nemlig å kunne bruke de andre ferdighetene når det gjelder! Både karakterer og eksamen er nettopp en trening i å være god når det gjelder.

Etter Fremskrittspartiets mening er det foreldrene og ikke politikere og byråkrater som bør ha mest innflytelse over skolehverdagen. Derfor har vi fremmet forslag om å etablere driftsstyrer ved skolene, der foreldrene utgjør flertallet. Dette vil gi foreldrene økt innflytelse over sine egne barns hverdag og skape mer nærhet til skolen. Eleven må settes i sentrum, og foreldrene må få større innflytelse over sine barns skolehverdag.

Nye opptakskrav vil ikke alene være nok til å bedre kvaliteten på fremtidens lærere. Våren 2002 foreslo Fremskrittspartiet i Stortinget at lærerutdanningen skulle være tilpasset det nye gradssystemet for høyere utdanning, der 3 års utdanning (Bachelor) gir adgang til å undervise i 1.-4. klasse og tillegget på 2 år (Master) gir mulighet til å undervise på alle klassetrinnene. I tillegg er det viktig at lærerstudentene får ta del i et kvalitetssikret opplegg for klasseledelse. Lærerutdanningen er et av de viktigste studier vi har, derfor bør det oppgraderes til samme studielengde som andre høyere studier.

Fremskrittspartiets skolepolitikk kan oppsummeres i en setning: En kunnskapsskole med eleven i sentrum. Veien bort fra enhetsskolen har vært lang og kronglete, men nå er det tid for å se fremover og bruke de muligheter vi har når vi nå starter på en ny giv for den norske skolen, der kvalitet settes i sentrum. Fremskrittspartiet vil være en konstruktiv medspiller i dette prosjektet.

Gode råd for å unngå skader på hytta

Av produktsjef Per Kristian Ek, Vital Skade AS

Per Kristian Ek. Foto: DnB

Mange hytter står uten tilsyn store deler av året, og kan lett bli utsatt for innbrudd-, frost- eller snøtyngdeskader. I tillegg er vi kanskje ikke like påpasselige med brannvernustyr og feiing på hytta som hjemme. Her får du gode råd som kan redusere risikoen for at hytta skades.

Forsikringsselskapene mottok i fjor melding om rundt 11000 hytteskader. Av disse var 11 prosent brannskader, 35 prosent innbruddskader, 32 prosent vannledningsskader, 12 prosent bygningskaskoskader og 10 prosent naturskader og andre skader. Erstatningene beløp seg til i alt 365 millioner kroner.

Vannledningsskader øker mest

Spesielt har antall vannledningsskader økt kraftig de siste årene. I fjor ble rundt 3500 vannledningsskader i hytter meldt til forsikringsselskapene. Dette har sammenheng med at stadig flere hytter har innlagt vann. På grunn av for dårlig isolasjon og oppvarming i rom med vannledninger blir det i kuldeperioder ekstra mange vannledningsskader.

- Sørg for at det er tilstrekkelig varme i rom med vanninstallasjoner. Isoler inntaksledningen godt og monter varmekabel mellom bakkenivå og hyttegulv. Det kan være lurt å åpne skapet der rørene er for å slippe til varmen fra rommet. Skru av hovedkranen og tøm vannberederen. Et godt råd er også å helle frostvæske i toalettskåler og vannlåser når du forlater hytta om vinteren.

Hytteinnbrudd

I og med at hytter ofte ligger langt fra folk og er ubebodd i lange perioder, kan det virke håpløst å verne seg mot inn-

brudd. Her er imidlertid noen råd for å unngå hytteinnbrudd:

- Det enkleste er først og fremst og unngå å vise at hytta rommer store verdier. Trekk for gardinene for å hindre innsyn til fristende objekter. Har du antikviteter og andre saker av spesiell verdi bør du fotografere dem slik at de kan dokumenteres dersom de blir stjålet. Oppbevar heller ikke alkohol på hytta. Da risikerer du at tyvene slår seg mer til ro, og faren for hærverk kan bli større.

Låser og alarm

Det anbefales også å installere forsikringsgodkjente låser og låsbare vinduer eller vinduslemmer. - Slik sikring virker preventivt mot impulsinnbrudd, men har noe begrenset verdi overfor profesjonelle innbruddstyver i områder med liten eller ingen trafikk.

Videre kan en innbruddsalarm være et alternativ fordi den stresser tyven under arbeidet eller gjør at tyven velger en annen hytte. Uten tilknytning til alarmstasjon har alarm likevel ofte begrenset verdi som varslings.

Effektiv veibom

- Dersom det er mulig å stenge veien med nøkkellåst bom i god avstand fra hyttegrenda, gjerne synlig fra mer trafikkert vei, virker dette effektivt. Profesjonelle innbruddstyver som er ute

Hytteidyll i Valdres. Foto: P.T.L.

Er hytta klar for vinteren? Foto: P.T.L.

etter antikviteter og andre verdier, trenger transportvei helt frem. En solid, ordinær "skogsbilveibom", gjerne plassert på et sted uten utsikt mot hytteområdet, kan være vel så bra som en moderne og kostbar bom. Den sikrer like godt, er billigere og flagger ikke på samme måte at det er fristende bytte å hente ved enden av veien.

Brannsikringsutstyr

Det er viktig å være klar over at kravet om å ha brannsikringsutstyr, og å holde dette i full stand, også gjelder for hytter.

- Brannslukkingsapparatet holder du i orden blant annet ved å snu det opp ned og riste kraftig et par ganger i året. Slik forhindrer du at pulveret klumper seg. Husk også at pulverapparater ikke varer evig. Det må refylles omtrent hvert tredje til fjerde år.

- I tillegg bør du gjøre det til en rutine å sjekke røykvarsleren hver gang du kommer på hytta.

Feiing

Pipebrann rammer også oftere hytter enn bolighus fordi hytter vanligvis ikke omfattes av obligatorisk feiing og kontroll av ildsted. Dersom pipa ikke feies kan det oppstå sotavleiringer, som lett fører til pipebrann.

- Piper som brukes jevnlig må helst feies hvert år. Kanskje kan dere gå flere hyttenaboer sammen om anskaffelse av feiutstyr? Fei pipa og skrap av ildstedet

innvendig en gang i året for sikkerhets skyld..

Propan

- Oppstår det lekkasje i propanutstyr og slanger, kan dette være ekstremt brann- og eksplosjonsfarlig. Sjekk derfor jevnlig propanutstyr, slanger og koblinger. Bruk gjerne såpevann for å finne lekkasjer. Om natten og når du forlater hytta, skal propanutstyret kobles fra.

Dersom du merker gassluk i hytta, så ikke tenn på gassblusset. Luft først godt ut og finn og reparer eventuelle lekkasjer.

Aske fra ovn og peis

- Hvert år brenner minst én hytte ned som følge av at aske blir satt til kjøling utenfor hytteveggen før det tas med videre. Gnistene spres med vinden, blåser liv i glørne og da skal det ikke mye til før hyttekledningen tar fyr. Skal du kjøle ned aske så gjør det i en sinkbøtte med metallokk, plassert på fast plate eller steinhelle, i god avstand fra hytta.

Her er rådene for å unngå skader på hytta:

Brann

- Sjekk at batteriet i røykvarsleren fungerer hver gang du kommer på hytta.

- Sjekk at trykkmåleren på brannslukkingsapparatet peker på grønt felt. Ryst apparatet kraftig noen ganger i året.

- Sjekk slanger og koblinger på propananlegget.

- Dekk ikke til varmekilder.

- Fyr med god trekk og fei pipa med jevne mellomrom.

- Bruk ikke brennbare lysestaker/man-sjetter .

Innbrudd

- Pass på at alle vinduer er stengt.

- Trekk for gardinene for å hindre innsyn til verdigjenstander.

- Pass på at alle dører er forsvarlig låst.

Vannskader

- Sørg for tilstrekkelig varme i rom med vannførende ledninger og tilknyttet utstyr.

- Hell frostvæske i vannlås og toalett-skål, slå av og tøm vannpumpe og vannbereder.

Snø

- Følg med ved store og langvarige snøfall, særlig hvis snøfallet etterfølges av mildvær og regn. Kanskje kan du betale skoleungdom på stedet for å måke snø av hyttetaket.

- Avtal gjensidig varsling av store snømengder med hyttenaboer.

Er du godt forsikret?

Skulle uhellet likevel inntreffe er det viktig å være godt forsikret. For deg som foreningsmedlem, ring Medlemsrådgiveren på 04700 og tast 2 for Vital Skade hvis du ønsker informasjon om vår hytteforsikring som inkluderer kaskodekning. Vi dekker også ditt øvrige forsikringsbehov.

Konturløs prest

Hanne Ørstavik har etter hvert blitt en etablert forfatter, med sju romaner, litterære priser og et godt ry. Hun er en mester i å gi psykologiske portretter av skadeskutte individer som forsøker å holde noe fast, som vil bety noe og oppleve et meningsfylt liv. Mange av historiene hennes foregår i Finnmark, der snø, frostrøyk og vidde utgjør et øde landskap for sjelelige krietilstander. Når vi leser om den nådeløse omsorgssvikten i *Kjærlighet* (1997) eller slitte familieband i *Tiden det tar* (2000) er det så det grøsser nedover ryggen.

Ørstaviks siste roman kan dessverre ikke måle seg med dette.

I *Presten* møter vi Liv, nyutnevnt prest i en liten by i Finnmark. Liv har flyktet fra Tyskland etter at vennen Kristiane har skutt seg selv. Hun forsøker å etablere en ny hverdag og få innpass i det lille bysamfunnet i nord, men dette byr på utfordringer den ferske presten skal vise seg å takle heller dårlig. Hun ønsker å gjøre sitt beste og å være et medmenneske, men føler at hun ikke strekker til. Som prest må hun stadig forholde seg til død og sorg. En ukjent ungjente begår selvmord. Maja, en bekjent, skjærer over håndleddene. Episodene minner om tapet av vennen Kristiane, og igangsetter en prosess hos Liv som hun etter hvert mister kontrollen over.

Liv spekulerer over sin egen rolle i de tragediene som oppstår rundt henne. Hun prøver å trøste og har i utgangspunktet en masse velvilje – men det strekker ikke til. I stedet for å oppfylle sin plikt som sjelesørger vender hun oppmerksomheten inn mot seg selv: "Jeg skulle be for Maja, og så ba jeg for meg selv". Livs identitet presses i konflikten mellom presteembetet og den private sfæren. Slik tar romanen etter

hvert form av et eksistensielt selvpøggjør.

Romanen består av mange ulike handlingselementer som forfatteren forsøker å føre sammen til et helhetlig plot, uten at hun riktig lykkes. Her har flere skriveprosjekter tatt bolig mellom to permer. Liv skriver på en doktoravhandling om sameoppgjøret på 1850-tallet. Temaet stiller Livs mangel på et privat oppgjør i relieff, men dette gir ingen nevneverdige bidrag til å forstå Liv. Hva vil hun? Hva oppnår hun? Presteembetet, skyldfølelsen, doktoravhandlingen - de ulike handlingsekvensene avløser hverandre i stadig skiftende tempo, uten at skiftene fungerer. Det er som om forfatteren forsøker å framstille et sjelelig intermezzo, en stream of consciousness, der fortid, nåtid og fremtid skal utgjøre ett. I stedet for helhet, skaper dette en oppstykket og til tider forvirrende tekst.

Sant å si klarer jeg ikke å bli helt engasjert i denne historien. Liv vekker ikke nok sympati, hennes prosjekt - eller mangel på sådan - skaper ikke nok spenning eller framdrift. For meg virker romanen som et slags oppgjør med tro eller tvil, et slags religiøst-filosofisk prosjekt av privat art, som ikke kommuniserer og når allmenn gyldighet. Hovedproblemet er kanskje at vi ikke blir godt nok kjent med Liv og hennes motiver. Det er en svakhet ved en roman der hele idéen hviler på et menneskes forsøk på selvpøggjør.

Av Hanne Ørstavik:

Hakk, 1994

Entropi, 1995

Kjærlighet, 1997

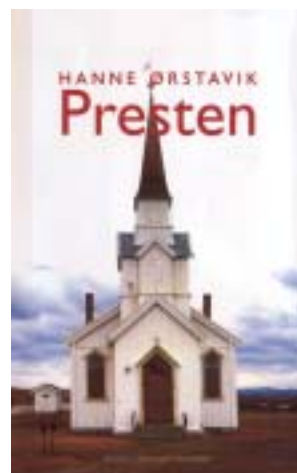
Like sant som jeg er virkelig, 1999

Tiden det tar, 2000

Uke 43, 2002

Foto: P.T.L.

Presten
av Hanne
Ørstavik
Forlaget Oktober

Hanne Ørstavik

Tid for bok en bokpresentasjon av Anne Lise Jomisko

† John Skjæran (1938 – 2004)

I juli 2003 valgte lektor John Skjæran å takke av, å bli pensjonist. Jeg vet at han gledet seg til friheten. Tiden var moden for det, og planene var klar for en ny utreise sammen med Bodil. Altfor snart måtte planene kraftig revideres. 13.06.2004 døde han og vi fulgte han til graven.

Han fortalte selv at det var daværende rektor Arentz som kapret ham for TØG, Trondheim Økonomiske gymnas. Arentz hadde en god nese for lærere med kompetanse. John ble som så mange andre fanget inn av det spesielle miljøet ved TØG, og i løpet av 36 år la han ned sin arbeidskraft her, selv om han – etter at skolen hadde forandret navn til Adolf Øiens skole i 1976 – kunne bli mektig vred over den skoleutviklingen hans egen skole var offer for. Like snart kunne han vise sin sosiale side, og hadde en god replikk på lur. Ved skolen hadde han mange ulike funksjoner, som inspektør, rådgiver, seksjonsleder og lektor. John sparte seg ikke – enten det gjaldt elever, driften av skolen eller utviklingen av faget sitt.

Det var framfor alt hovedfaget hans, historie, som sto i sentrum for interessen, selv om han i mange år underviste og hadde store kunnskaper i faget samfunnskunnskap. Som krigshistoriker leverte han viktige bidrag til byens historie i okkupasjonsårene. Mange elever nøt godt av at han var lommekjent i de krigshistoriske samlingene i Trondheim, og at han hadde et særlig godt nettverk utenfor skolen i denne sammenhengen. Også elever har god nese for at læreren kan noe. I Johns tilfelle var det aldri noen tvil.

Det er vondt og vemodig å tenke på at det bare er et år siden vi diskuterte korrekturen til det siste bidraget til historiefaget – og skolens historie. Høsten 2003 kunne Adolf Øiens skole feire sitt 90-årsjubileum, og hva var vel mer naturlig enn å spørre John om han kunne føre videre sin framstilling av skolens his-

torie fra 1988. Denne boka tok for seg perioden fra etableringen i 1913 til 1988, og ble utgitt til 75-årsjubileet. Jeg vet han vegret seg for å gå inn i stoffet på ny, ikke minst fordi han selv hadde vært en særdeles aktiv aktør i perioden. John viste sin profesjonalitet ved å levere manus til trykkeriet i god tid før deadline. Den som kan lese, vil, i tillegg til en nøktern tekst, også lett kunne oppfatte aktørens engasjement, harme, glede og stolthet som står mellom linjene på de fleste av de 70 sidene boka består av. John var en del av skolen til det siste. Høsten 2003 fikk John skolens gullnål for sitt arbeid for skolen, og særlig for arbeidet med skolens historie.

Vi takker John for den han var, og det han sto for!

Per Mehus

LANDSMØTE I BERGEN

Norsk Lektorlag holder landsmøte i Bergen mandag 14.03 og tirsdag 16.03.2005. Landsmøtet avholdes på Scandic Bergen City Hotell. Foreløpig invitasjon til landsmøtet er sendt til tillitsvalgte, kontaktpersoner og pensjonister. Endelig program og invitasjon blir sendt ut senere, men allerede nå er det registrert mange påmeldte. Med tanke på at antall plasser er begrenset, oppfordrer vi

dem som ønsker å delta, til å melde seg på så snart som mulig.

Nærmere opplysninger og påmelding: Henvendelse til sekretariatet: sekretariatet@norsklektorlag.no

BUSKERUD LEKTORLAG

Buskerud Lektorlag har avholdt årsmøte 4.oktober og har valgt Kari Handeland til ny fylkesleder. Hun arbeider ved Ringerike videregående skole.

Færre unge lærere

Det har blitt færre lærere under 30 år i videregående skoler. Mellom 1999 og 2003 har tallet på unge lærere gått ned med 37 prosent.

Trenden er litt svakere i grunnskolen, der tallet på lærere under 30 år har falt med 33 prosent i samme tidsrom, viser nye tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). I tidsrommet 1993 til 2003 har gjennomsnittsalderen økt med 4 år og lå i 2003 på 48,5 år.

Det var 6500 grunnskolelærere under 30 år per 1. oktober 2003. Samtidig var det 20 700 lærere mellom 50 og 59 år.

På universitet og høgskoler er trenden den motsatte. I 2003 ble det ansatt 250 flere lærere under 30 år enn i 2002. Nesten hele denne økningen har skjedd ved universitetene, der gruppen under 30 år har gått opp med 13 prosent fra året før.

Gjennomsnittsalderen på undervisningspersonalet ved høgskolene var 49 år i 2003, tilsvarende tall ved universitetene var 43,5 år.

70 prosent av lærerne i grunnskolen i 2003 var kvinner. I videregående skole var i underkant av 46 prosent av lærerne kvinner.

Pensjonistene i Norsk Lektorlag organiserer seg

Norsk Lektorlag har opprettet et sentralt pensjoniststyre. Dette består av følgende personer:

Oluf Danielsen, Akershus
Torbjørg Flateby, Østfold
Odd A. Jakobsen, Rogaland
Aage Nesbø, Hordaland

Styret hadde sitt første møte i Norsk Lektorlags lokaler 3. september. Det konstituerte seg med Oluf Danielsen som leder, Torbjørg Flateby som sekretær og Odd A. Jakobsen og Aage Nesbø som styremedlemmer.

Styret har valgt å arbeide innenfor en tredeling av oppgavene:

- a. iverksette arrangementer på nasjonalt plan
- b. arbeide for opprettelse av lokale pensjonistgrupper og fungere som idebank

og forbindelsesledd mellom ulike grupper
c. initiere samarbeid med Norsk Lektorlag sentralt, arbeidsgiver (KS) og sentrale myndigheter

Det ble utarbeidet brev til fylkeslagene med oppfordring til å opprette lokale pensjonistgrupper. Disse kan for eksempel arbeide med følgende oppgaver:

sosiale samvær/aktiviteter, kursvirksomhet/seminarer, faglig virksomhet, foredrag, ekskursjoner etc.

Norsk Lektorlags første pensjoniststyre. F.v.: Torbjørg Flateby, Østfold, Aage Nesbø, Rogaland, Oluf Danielsen (leder), Akershus. Odd A. Jakobsen, Rogaland var ikke til stede da bildet ble tatt. Foto: G.E.P.

I brevet bad vi om at fylkesstyrene finner en lokal kontaktperson vi kan forholde oss til. Styret er meget interessert i gode ideer fra lokallagene når det gjelder arbeidet i pensjonistgruppene.

Torbjørg Flateby

En veteran trår til:

Oluf Danielsen - første leder i Norsk Lektorlags pensjonistforening

Oluf Danielsen. Foto: G.E.P.

- Navnet på den nye pensjonistgruppen bør være Norsk Lektorlags Pensjonistforening, sier den nyvalgte lederen Oluf Danielsen til Lektorbladet. – Vi har ikke vedtatt navnet formelt ennå, men jeg synes at dette er et godt forslag, sier Danielsen videre.

- Med Oluf Danielsen er det en ekte veteran i lektorlagssammenheng som har tatt roret for pensjonistene. Oluf Danielsen er pensjonist fra Ås videregående skole i Akershus, og han var med i den gruppen Ås-lærere som i 1993 stiftet Universitetsutdannede Læreres Forening (ULF). Fra 1995 til 1997 var Danielsen leder i ULF, som dannet et grunnlag både når det gjaldt medlemmer og økonomi da Norsk Lektorlag ble stiftet i 1997. Han var videre med i det før-

ste sentralstyret i Norsk Lektorlag som kasserer, og han la fram Norsk Lektorlags første regnskap på landsmøtet på Hotell Norum i Oslo i 1998.

- Det er svært viktig at pensjonistarbeidet i Norsk Lektorlag kommer i gang nå. Det er flere medlemmer som er gått eller skal gå over i pensjonistenes rekker. Da er viktig for dem å vite at de kan ha et tilbud slik det er i andre lærerorganisasjoner. Vi har mange ideer og vil bl.a. etablere et nett med fylkeskontakter i alle fylkene. Interesserte nåværende og framtidige pensjonister kan henvende seg til meg på tlf.64941893 eller 99368547, e-post:

oluf.danielsen@c2i.net, sier en engasjert pensjonistleder Oluf Danielsen på telefonen til Lektorbladet.

norsk lektorlag

Sekretariat:
Norsk Lektorlag, Keyzers gate 5,
0165 Oslo.
Telefon: 23327994,
telefax: 23327990,
Nettsider: www.norsklektorlag.no
E-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Generalsekretær:
Otto Kristiansen
Tlf. 23327994 (a),
48171611 (m),
e-post:
otto.kristiansen@norsklektorlag.no

Administrasjonssekretær:
Hildegunn
Kreppene
Tlf. 23327994
e-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Regnskapsansvarlig:
Tove
Johannessen
Tlf. 23327994
e-post: sekretariatet@norsklektorlag.no

Sentralstyret

1. nestleder:
Helge Bugge Eriksen, Skien
Tlf. 35905850 (a), 35545630 (p), 98439426 (m)
e-post: buggeriksen@hotmail.com

Else Alvik, Ås, forsikringsansvarlig.
Tlf. 64975765 (a), 64940825 (p),
91583351 (m),
e-post: else.alvik@norsklektorlag.no

Just Almås, Lillehammer.
Tlf. 61224216 (a), 61257261 (p), 99381118 (m)
e-post: justalmas@hotmail.com

Fred O. Slutaas, Elnesvågen.
Tlf. 71266400 (a), 71262942 (p), 95833858 (m)
e-post: fred.olav.slutaas@norsklektorlag.no

Leder:
Gro Elisabeth Paulsen, Gjøvik.
Tlf. 23327994 (a), 91327691 (m),
e-post:
gro.elisabeth.paulsen@norsklektorlag.no

2. nestleder:
Sigrid Skogan, Steinkjer.
Tlf. 74121700 (a), 74161431 (p),
92810979 (m)
e-post: Sigrid.Skogan@c2i.net

Else Wigen Berner, Stavanger.
Tlf. 51569400 (a), 51581473 (p),
90940113 (m)
e-post: eberner@c2i.net

Geir Haagensen, Steinkjer, sekretær.
Tlf. 74160170 (a), 41200323 (m)
e-post:
geir.hagensen@steinkjer.kommune.no

Svein Einar Bolstad, Bergen
Tlf. 56310200 (a), 55266439 (p),
90041170 (m)
svein.einar@bolstad.to

Fylkeslagene:

Akershus Lektorlag	Leder Rudy Wolff		47 25 61 25	rudy.wolff@sensewave.com
Aust Agder Lektorlag	Leder Terje Repstad	Møglestu vgs.	37 27 29 25	terje.repstad@moglestu.vgs.no
Buskerud Lektorlag	Leder Kari Handeland	Ringerike vgs.	32 12 79 28	kari.handeland@skole.bfk.no
Finnmark Lektorlag	Leder Roald Johansen	Vadsø vgs.	78 95 38 95	roald.johansen@ffk.vgs.no
Hedmark Lektorlag	Leder Inger Kristin Thorstad	Ringsaker vgs.	62 34 22 65	ingkrith@online.no
Hordaland Lektorlag	Leder Svein Einar Bolstad	Sotra vgs.	55 26 64 39	svein.einar@bolstad.to
Møre og Romsdal Lektorlag	Leder Kjell Skorgevik	Fagerlia vgs.	70 12 16 27	kjell.skorgevik@mr-fylke.org
Nord Trøndelag Lektorlag	Leder Bjørn Frosthammer	Olav Duun vgs.	74 27 37 99	bjoern@frosthammer.net
Nordland Lektorlag	Leder Jørund Eldevik	Bodø vgs.	75 51 54 94	Jorund.Eldevik@bodo.vgs.no
Oppland Lektorlag	Leder Just Almås	Gausdal vgs.	61 25 72 61	justalmas@hotmail.com
Oslo Lektorlag	Leder Jon Hybert Sand	Nordstrand vgs.	66 80 70 78	jonsand20@hotmail.com
Rogaland Lektorlag	Leder Else Wigen Berner	Bergeland vgs.	51 58 14 73	eberner@c2i.net
Sogn og Fjordane Lektorlag	Leder Svein M. Sirnes	Hafstad vgs.	57 82 71 63	sognogfjordanelektorlag@hotmail.com
Sør Trøndelag Lektorlag	Leder Ann Jorid Grønli	Tiller vgs	73 93 35 01	ann-jorid.gronli@adolf.oien.no
Telemark Lektorlag	Leder Tor Henning Olssen	Bamble vgs.	35 96 09 21	tholssen@frisurf.no
Troms Lektorlag	Leder Solveig Ryeng	Kvaløya vgs.	77 69 53 44	fjaera@hotmail.com
Vest Agder Lektorlag	Leder Sten Aunevik	Tangen vgs.	38 03 04 18	StAu1@lsyd.no
Vestfold Lektorlag	Leder Odd A. Frydenberg	Sande vgs.	33 05 16 78	oddfri@vfk.no
Østfold Lektorlag	Leder Ola Thune	Mysen vgs.	90 91 41 73	olat@mysen.vgs.no

I 3. oktober. I dag er første dag på skolen etter høstferien. Høstferien er en levning fra gamle dager, da barna i Oslo måtte ha fri for å hjelpe besteforeldrene på Løten med å plukke poteter – det er den gamle "potetferien". Det er en rest fra månedslovenes tid. Utrolig at ikke alle som vil ødelegge lærernes fritid, har oppdaget denne gode uka midt i arbeidsåret. Tenk hvor fint det kunne vært med kurs i "pedagogisk ideplattform for individuelt teamarbeid" eller "skole uten klasserom" en hel uke i oktober! Elevene kunne fortsatt hatt høstferien sin mens lærerne gikk på kurs i hvordan man tjener Eleven. Byråkrater og skolepolitikere har nok ikke oppdaget høstferien! Da er det best at jeg går til tysktimen uten å gjøre flere forsøk på å avsløre hemmeligheten. Får håpe at ikke KS leser dette!

– pertlars –

LES NORSK LEKTORLAGS NETTAVIS!

Les Norsk Lektorlags
nettavis for fag,
skole og utdanning!

Redaktør:

Fred Olav Slutaas.

Adresse:

www.norsklektorlag.no

"Deutschland und die deutsche Schule heute"

Die Deutsche Auslandsgesellschaft veranstaltet einen Fortbildungskurs "Deutschland und die deutsche Schule heute" vorrangig für junge Deutschlehrkräfte in Lübeck: 5 aus Dänemark, 5 aus Norwegen und 5 aus Schweden. Die Deutsche Auslandsgesellschaft übernimmt die Kosten für Halbpension und für das Programm sowie für Buswochenkarten in Lübeck. Die Reisekosten tragen die Teilnehmer selbst. Privatunterbringung.

Bewerbungsbogen erhältlich bei Norsk Lektorlag, Keysers gate 5, 0165 Oslo, sekretariatet@norsklektorlag.no
Meldeschluss 20.11.2004.